

slovenski čebelar

3

Letnik LXXXV — Leto 1983

slovenski čebelar

SLOVENSKI ČEBELAR
GLASILO ČEBELARSKIH
ORGANIZACIJ SLOVENIJE

St. 3

1. marec

letnik 85

VSEBINA

prof. Edi Senegačnik: Kaj pa je zdaj z varozo?	65
Jože Bregar: Čebelarjevo delo v marcu	69
inž. Ludvik Klun: Mehanizacija v čebelarstvu	72
Ivan Krajnc: Prognoza medenja	76
dr. Jože Rihar: Simpozij o medoviti flori v Budimpešti	81

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

inž. Marjan Debelak: Čebele iz tovskih celic	83
Jordan Blažević: Obisk pri nenavadnem čebelarju	85

ZA ČEBELARSKE KROŽKE

Jože Bregar: O letošnjem srečanju in tekmovanju mladih čebelarjev	87
---	----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Janez Mihelič: S četrte seje izvršnega odbora ZČDS	88
mag. Jana Poleksič: Nekaj najvažnejših sklepov s seje o problematiki čebeljih bolezni v Beogradu	89
Vabilo na občni zbor ZČDS	90
Drago Papler: 50 let ČD Naklo	91
Letna konferenca kranjskih čebelarjev	91

OSMR TNICE

BILTEN MEDEX

dipl. biolog Tanja Medved: Analiza pašnih razmer v letu 1982 na Pohorju (nadaljevanje)	I
Milena Lužar: Nabava sladkorja za spomladansko prehranjevanje čebeljih družin	II
Boris Slavec: Bencinski boni	II
Ivan Esenko: Pogoji za nabavo oplojenih matic in matičnikov	III
inž. Ludvik Klun: Panjski nož tudi za AZ panje	IV

CONTENTS

E. Senegačnik: What about varroa now?	65
J. Bregar: Beekeeper's occupations in March	69
L. Klun: Mechanization in beekeeping	72
I. Krajnc: The nectar flow forecast	76
J. Rihar: A Symposium on the mellific flora in Budapest	81

OUR BEEKEEPER'S EXPERIENCES

M. Debelak: Bees from drone cells	83
J. Blažević: A visit to an unusual beekeeper	85

FOR BEEKEEPING SOCIETIES

J. Bregar: About this year's meeting and contest of young beekeepers	87
--	----

FROM THE SOCIETY LIFE

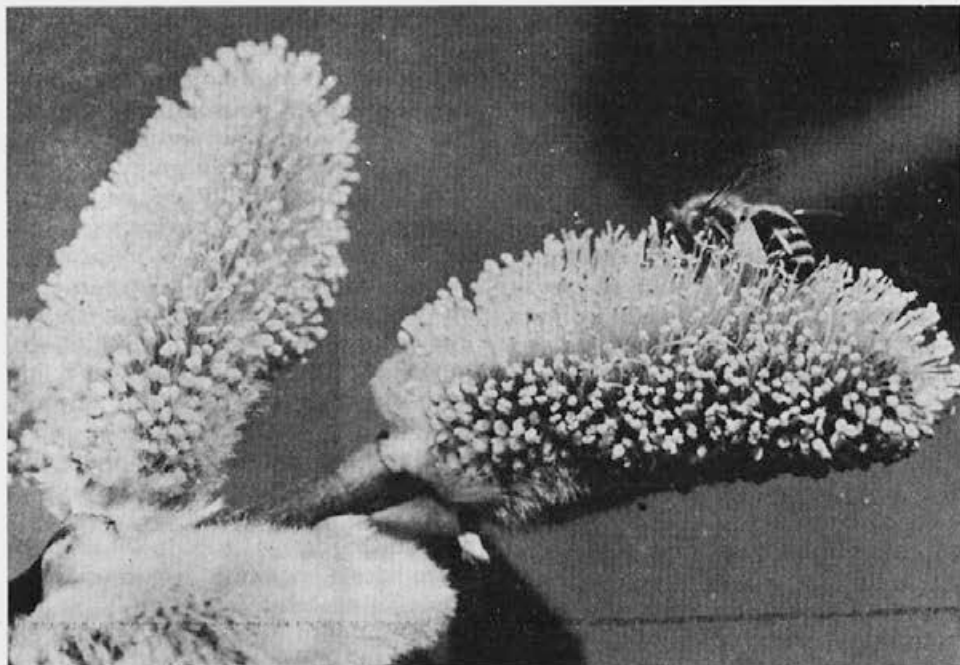
J. Mihelič: From the 4th session of the Executive Council of ZČDS	88
J. Poleksič: A few outstanding conclusions from the session on the problems of bee diseases in Belgrade	89
Invitation to the general meeting of ZČDS	90
D. Papler: 50 years of the Beekeeping Society of Naklo	91
The annual conference of the beekeepers from Kranj	91

OBITUARIES

MEDEX BULLETIN

T. Medved: The analysis of the forage conditions in Pohorje region in the year 1982 (continuation)	I
M. Lužar: Purchasing sugar for the spring feeding of bee families	II
B. Slavec: Petrol coupons	II
I. Esenko: The conditions for buying inseminated beequeens and queen cells	III
L. Klun: Beehive knife also for AZ beehives	IV

Slika na naslovni strani: Žalski čebelarji in čebelarke na obisku v Kočevju
Foto: O. Primožič

KAJ PA JE ZDAJ Z VAROZO?

EDI SENEČNIK, prof.

V zadnjih številkah našega strokovnega glasila nismo zasledili nič novega o tem nevarnem zajedavcu, ki se je razširil že po vsej naši ožji in širši domovini in se seveda vtihtapil tudi v čebelnjake slovenskih čebelarjev. Naj se danes nihče več ne slepi, da v njegovih panjih še ni varoze. To bi bila prav gotovo samoprevara, ki bo čebelarja spametovala, ko bo morda že prepozno. Namesto da se trkamo po prsih, da varoze še ni, se začnimo raje kar takoj boriti proti njej z zatiranjem. Čebelarju ne bo prav nič škodovalo, če bo čebele zadimil ali kako drugače ukrepal, tudi če v panju morda ne bo ugotovil zajedavcev. Pri tej bolezni, če jo sploh lahko tako imenujemo, je silno važno njeno odkritje, potem pa takojšnji ukrepi.

Pred nekaj leti smo bili še nemočni in nismo niti vedeli, kako bi se uspešno uprli temu zajedavcu. Danes je to že drugače. In samo spomnimo se, kaj vse so naši vznemirjeni čebelarji storili, da bi se uspešno varovali proti njej, da bi potem še lahko čebelarili, kot to delajo Japonci. Že več kot 20 let se uspešno bore proti tej nadlogi in kljub temu uspešno čebelarijo.

Pri nas se je varoza pojavila takrat, ko so na dalmatinskih otokih že doživeli pravo katastrofo. Parazita so namreč opazili prepozno in na tisoče panjev je propadlo. Ko so tamkajšnji čebelarji zvedeli za prva zdravila, je bilo že prepozno. Naši slovenski čebelarji pa so že ob prvem pojavu varoze pri nas kaj hitro ukrepali. Zvedeli so za preparate, ki so

bili takrat na voljo. Predvsem je bilo to znano japonsko zdravilo danikoproper. Zaskrbljeni čebelarji niso varčevali z devizami in od ugledne in podjetne japonske firme so že v 14 dneh prejeli naročena zdravila. Mnogi so začeli dimiti, čeprav v svojih panjih še niso ugotovili škodljivcev. Za vsak primer. Nastal je pravcati lov za tem zdravilom in morda se moramo prav njemu zahvaliti, da varoza pri nas ni napravila večje škode. Kmalu so tudi pri nas začeli misliti na zdravila proti tem škodljivim zajedavcem. Farmaceutska industrija je poskrbela za to in tovarna Krka v Novem mestu je začela izdelovati zelo učinkovito sredstvo varitan. Čebelarji pa z njim niso bili zadovoljni, kajti ugotovili so, da nerad gori in da gre dimljenje pri večjem številu panjev prepočasi od rok. Krka je zdaj ta preparat izpopolnila in je baje v redu. Seveda so imeli čebelarji na voljo že prej tudi folbex, fenotiazin in še kako drugo sredstvo. Vendar pa je folbex, kolikor je bil tudi učinkovit, pobral marsikatero matico, kar je bilo lahko usodno za čebeljo družino zlasti jeseni.

Omenil sem že, da varoza doslej še ni napravila pri nas kake večje škode. Zasluge za to ima najprej naša čebelarska organizacija. Že februarja 1980 je Zveza posvetila celo številko na 136 straneh samo varozi. S to številko Slovenskega čebelarja, ki je vzbudila veliko pozornost ne samo v naši državi, ampak tudi v zamejstvu, smo seznanili zadnjega slovenskega čebelarja. In vsi so začeli takoj ukrepati. Naša veterinarska služba je poskusila zajeziti to bolezen, pa ji v celoti z dvomljivimi zaporami ni uspelo, kajti varoza je korakala naprej in se ni nikjer ustavila. Vsa čast tistim redkim veterinarjem, ki so v tej nesreči čutili s čebelarji, jim pametno svetovali ter skušali pomagati. Mnogi čebelarji pa

so mi na predavanjih potožili, da so se bolj bali zapor in različnih nerazumljivih ukrepov kot pa varoze same. Največkrat so dobili obvestilo o zapori, potem pa se živ krst ni več zmenil zanje. To prav gotovo ni bilo prav. Čebelarji se dobro zavedamo, kako pomembna je veterinarska služba za zdravje naših čebel in za čebelarstvo sploh. Vemo, da brez nje ne bi mogli uspešno čebelariti. Ob pojavu tega nesrečnega parazita pa mnogi čebelarji sploh niso vedeli, kje naj dobe zdravila, kako naj zdravijo itd. Kjer so imeli na voljo izkušene čebelarje ali pa nekdanje preglednike, so jim ti lahko pomagali. Zato pa pozdravljamo pobudo naše veterinarske službe, ki je v zadnjih mesecih organizirala posebne tečaje za preglednike za čebelje bolezni. Ti se bodo tam dobro seznanili z vsemi čebeljimi boleznimi in tudi z varozo ter njenim zatiranjem.

S potrdili ali spričevali, ki jih bodo prejeli po izpitu, bodo postali nekaki strokovnjaki, to je pregledniki za čebelje bolezni. Ta njihova potrdila bodo imela, kot nekoč pred leti, uradno veljavo in pregledniki bodo spet postali nekaka »podaljšana roka« veterinarja. Dosedanjih preglednikov sploh ni nihče več upošteval, sicer pa jih je ostalo le še malo. Res je bilo nič kako potrebno in tudi nujno, da dobimo nove in sodobno razgledane preglednike za čebelje bolezni. Dela bo zadnje dovolj, saj bo treba varozo zatirati ne samo v čebelnjakih organiziranih čebelarjev, ampak tudi v tistih, kjer čebelarji prav malo ali pa nič ne vedo o čebeljih boleznih. Prav tu obstoji velika nevarnost, da v nekaj letih čebele pomro, hkrati pa bi bili taki čebelnjaki lahko tudi žarišča bolezni. Ko pa smo vse svoje topove usmerili na varozo, se nam je za hrbtom spet pojavila kuga. Priplazila se je skrivoma v nekatere čebelnjake. Tudi na druge bolezni bo

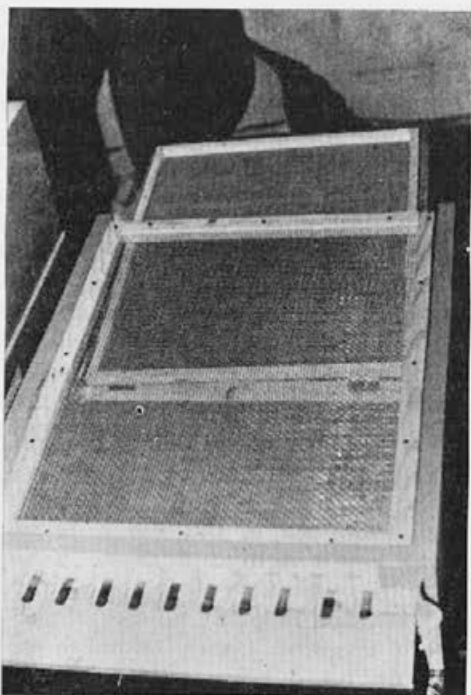
treba skrbno paziti in le ob skupnem prizadevanju veterinarske službe in preglednikov ter seveda čebelarjev bomo lahko uspešno zatirali katerokoli bolezen.

Varoza na svojem osvajačnem pohodu ne pozna nobenih ovir, zapor ali državnih meja. Poročajo, da so jo odkrili že v okolici Rima. Zato so lahko upravičeno zaskrbljeni tudi avstrijski čebelarji ob naši meji, zlasti severovzhodni, kjer naše čebele lahko neovirano letajo na avstrijsko stran. Avstrijci so sicer razglasili ob meji popolno zaporo, ki se razprostira 15 km globoko v notranjost njihove države. Zavedajo se, da naše čebele neovirano letajo k njim, da so tja že prileteli pobegli roji, ki se nič ne menijo za človekove zakone in odredbe. Prav tako so tjakaj na svojih ženitovanjskih pohodih poleteli tudi naši troti, in to, da se pošalimo, brez pologa. Poiskali so si brhke avstrijske nevestice. In ker lete ti kampilci tudi 20 km daleč ali pa še več, so jih prav gotovo dosegli. Vsi pa se niso vrnili domov. Nekateri so raje ostali tam, prav tako kot naši zdomci. Poiskali so si novi dom kot nezaželeni gosti v avstrijskih panjih. Seveda so prinesli s seboj tudi kako živo darilce — drobceno varoo. Zato nas je predsednik Avstrijske čebelarске zveze gospod Alois Tropper zaprosil, naj bi jim posredovali svoje izkušnje in jih opisali v njihovem čebelarškem glasilu Bienenwatter. Svojim avstrijskim čebelarškim tovarišem bomo seveda skušali ustreči, saj nikakor ne želimo, da bi morali tudi oni doživljati take pretrse in vznemirjenja, kot smo jih mi.

Pa še nekaj v zvezi z razširitvijo varoe pri nas. Visoko v bosanskih hribih, kamor nihče ne prevaža, so čebelarji jeseni pri ometanju čebel iz košev naši varoo. Torej je razširjena res že povsod in zato je prav, da je zvezna veterinarska uprava uki-

nila zapore pri tej bolezni in zahtevala, da čebelarji ob nadzorstvu čebelarških strokovnjakov in veterinarjev obvezno zatirajo to bolezen pri vseh čebeljih družinah s primernimi sredstvi, in sicer dvakrat letno, jeseni in spomladi. S potrdilom o zdravljenju gredo potem lahko s čebelami na pot in glede tega ne bo nobenih težav več. Sicer pa je res v interesu vsakega čebelarja, da bo upošteval vsa navodila veterinarske službe in se tako pridružil skupni borbi proti zatiranju kakršnekoli čebelje bolezni.

Varoa nas ni samo močno vznemirila in preplašila; čebelarjem je prinesla obilico skrbi in nevšečnosti. Pred tremi leti so bile vse te težave skoro nepremagljive. Sčasoma pa so čebelarji v nenehni skrbi za primeren zatiranje le prišli do nekih pozitivnih izkušenj. Danes že dobro vemo, da bomo poleg kemičnih zatiralnih sredstev uporabljali tudi biološke posege. Izrezovanje zaležene in pokrite trotovine v gradilnikih je prav gotovo zelo pomemben biološki poseg. Trotovske ličinke so namreč prava poslastica za varoine samičke, hkrati pa nevarna vaba in smrtonosna past. So čebelarji, ki napadenih družin sploh ne zdravijo drugače kot z izrezovanjem trotovine. V panju določijo kar cel satnik ali pa celo dva, da zgrade čebele v njih trotovino, boljše je izrezovati po 1/4 sata trotovine v krajših časovnih presledkih. Če ob takem posegu v jeseni in spomladi, ko v panju ni več mnogo zalege ali pa je sploh ni, še dvakrat ali trikrat v presledkih nekaj dni dimimo, bomo prav gotovo uničili večji del zajedalcev. Tisti, ki bodo morebiti še ostali, pa ne bodo mogli več škodovati ali pa tako vplivati na moč čebelje družine, da bi ne bila več donosna. Tako dela mnogo naših čebelarjev, zlasti pa hrvatski čebelarški tovariši. Uspešno se upirajo tej nadlogi in imajo zato močne in donos-

Panjski vložki z mrežo so zelo pomembni v boju proti varozi. — Foto: J. Mihelič

ne čebelje družine.

Res je, da imamo čebelarji zaradi varoe dodatno delo, toda še preden se je pojavil ta škodljivec, so mnogi že uporabljali gradilnike in iz njih izrezovali trotovino. Končno pa dimljenje s tem ali onim kemičnim sredstvom tudi ne vzame toliko časa. Omenim naj še, da so začeli mnogi čebelarji uporabljati zadnje leto tudi timol. Trdijo, da varoa njegovega vonja ne prenese in večina odpade s čebel in pogine. Slišimo pa z druge strani, da s timolom tudi ni vse v redu. Magister Sulimanović z zagrebske veterinarske fakultete piše o njem, da ima sicer svoje prednosti ter da celo spodbudno deluje na čebele tako, da povečuje njihovo nabilarno vnemo in ne pušča vonja v medu. Toda pri praktični uporabi v čebelnjaku so opazili tudi nekatere nezaželene učinke: čebele so se pri

višji temperaturi vznemirjale, zapuščale sate, povzročale ropanje in podobno. Opazili so tudi, da matica pri temperaturi nad 27° C ni več pravilno zalegala. Zapomnimo si, da ne sme nobeno kemično sredstvo kakorkoli škodovati matici, zalegi in medu. Znaná švicarska firma CIBA-GEIGY, je začela pripravljati novo zdravilo prav proti varoi. Imenuje se folbex VA, ki bo baje zanesljivo, učinkovito in ne bo škodovalo maticam. Računati je treba tudi na to, da postanejo varoze odporne proti istim zdravilom, zato je treba preparate kdaj pa kdaj menjati. Novomeška Krka je prav iz teh razlogov izdelala ali izdeluje nov preparat VARVAPIN, ki ga zdaj testirajo in še ni v prodaji. Pripravljajo tudi tretjo obliko zdravila, imenuje se AKARICID III, ki ga prav tako preizkušajo. Z velikim olajšanjem pa smo prejeli vest, da je Dalmatinska čebelarska zadruga v Splitu s sodelovanjem farmacevtske in veterinarske službe pripravila odličen preparat APIAKARIDIM. Izdelan je iz istih sestavin kot danikoroper in je prav tako učinkovit, nekateri čebelarji trdijo celo, da je še boljši. Pripravili so ga prav tako kot danikoroper v obliki majhnih dolgih trakov. Ti so namočeni v kemikaliji in potem zviti v majhne klobčiče. Na žaru v kadilniku se vžgo, potem pa nastali dim vpihujemo v panje. Z enim klobčičem ali zvitkom lahko v pol ure zadimimo 30 do 50 panjev. Tako lahko v najkrajšem času zadimimo tudi večje število panjev. Čebelarji so se o tem preparatu zelo pohvalno izrazili. Prav gotovo bo popolnoma nadomestil danikoroper, ki ga je danes nemogoče uvažati iz zamejstva. To zdravilo je že mogoče nabaviti pri Medeksu.

Čebelarji pri dimljenju uporabljajo stare kadilnike na meh, potem nemške VULKAN z urnim mehanizmom, kakršne so izdelovali nekaj časa tudi

pri nas. Medex je ugodil prošnji čebelarjev in ima že v prodaji kadilnik na meh za dimljenje z akaricidi. Ta ima na pokrovčku podaljšano in sploščeno cevko, ki jo potisnemo v panj in ima ojačano steno, da lahko prenese visoke temperature.

Ob sklepu naj poudarim še to, da nikakor ne podcenjujem varoe in nevarnosti, ki jih prinaša s seboj ta nezaželeni zajedalec. Zato so nemški čebelarji znanstveniki, ki so nam pripravili čudovit film o varoi, dobro vedeli, zakaj so mu dali naslov »Pošast v čebeljem panju.« Ta pošast je letos na Hessenskem, kjer iz nam neznanih vzrokov lani niso zdravili napadenih panjev, dobesedno izpraznila vse čebelnjake in padlo je na stotine panjev. Tudi iz sosednih republik prihajajo glasovi, da je ponekod zagospodarila varoa bolj kot

druga leta. Menda je vse to v zvezi s tretjim letom zatiranja, ko je treba posvetiti zdravljenju še posebno pozornost. To tretje leto bo letos tudi pri nas v Sloveniji. Zato bodimo prav letos še posebno pozorni pri zatiranju. Zdaj prihaja pravi čas. Mesec marec in april izkoristimo za to važno opravilo, če se bomo odločili za preiskovalno ali pa preprečevalno zdravljenje.

Menim, da sem povedal vse, kar me je že nekaj časa težilo in kar sem želel povedati slovenskim čebelarjem. Praktične izkušnje zadnjih dveh let so nam pokazale, da se lahko uspešno upiramo tej nadlogi. Naše čebelje družine bodo ob pravilnem ravnanju ostale močne in donosne, čeprav bo v njih še vedno ostalo nekaj nezaželenih gostov.

ČEBELARJEVO DELO V MARCU

JOŽE BREGAR

Vremenske razmere v marcu so takšne, da omogočajo ali pa tudi zahtevajo od čebelarja prve posege v panj. Ponekod prej, drugje pozneje, a v tem mesecu bomo prav gotovo povsod morali opraviti prvi spomladanski pregled družin. Predvsem bomo ugotovili njihovo splošno stanje in zaloge. Prvi pregled bomo opravili ob mirnem in toplem dnevu, ko bo temperatura presegla 12° C, to pa bo vsekakor pred koncem meseca. V družinah bomo ugotovili kar precej različno stanje. Največje razlike bodo v številu zaleženih satov. Teh bo od 2 do 5 in tudi več. Ugotovili bomo tudi, kje v panju se nahaja gnezdo in kako je s cvetnim prahom.

Najprej bomo panj očistili. Če je material, s katerim smo družino opazili, vlažen, ga bomo osušili ali zamenjali. V tem času v nobenem primeru opaža ne odstranjujemo iz panjev. Nato uredimo podnico, te-

meljito jo očistimo in pobereмо vse mrtvice in drobir. Če še nismo zbrali vzorcev za pregled, bomo to storili zdaj. Drobir bomo spravili in ga pripravili za kuho ali oddajo v predelavo. Očistili bomo tudi vso mogočo drugo navlako, ki se je morda nabrala v panjih.

Družino bomo najprej pregledali tako, da bomo ugotovili, kje sedi. To bomo ugotovili po drobirju. Nato bomo začeli jemati satnike iz panja na nasprotni strani. Vzamemo jih toliko, da pridemo do zaleženih. Nato bomo to storili še z druge strani. Ni nujno, da izvlečemo tudi sate z zalego; dovolj bo, če izvlečemo le enega in ugotovimo, kako matica zalega in stanje pokrovcev glede na bolezni. Z razmikanjem satov bomo lahko ugotovili, koliko so zaleženi. Nato bomo satnike z gnezdom prestavili v sredino panja. Če je družina močna in je zalega razširjena na srednjih satni-

Plinjenje proti
varozi je eden od
važnih ukrepov
pri zatiranju
te bolezni
Foto: O. Primožič

kih čez dve tretjini ter pričakujemo še naprej lepo vreme, si lahko privoščimo tudi prvi poseg v gnezdo. Srednjemu satniku ali dvema, ki pa ne smeta biti skupaj, bomo odkrili zimsko zalogo in ju obrnili okrog njune navpične osi. Tako bomo razširili gnezdo. Odkriti med na obrnjenih satnikih bodo čebele hitro znosile drugam in pripravile te celice za matico. Hkrati se bo gnezdo razširilo po vsej dolžini panja. Takšen poseg je možen tudi v nakladnih panjih. Pri tem moramo vsekakor paziti, da ne pretiravamo, posebno v hladnejših krajih. V toplejših bomo takšne in podobne posege seveda lahko opravili prej in tudi precej bolj radikalno.

Če bomo ugotovili, da se ob ugodnem vremenu lahko zgodi, da matica zaradi obilice zimske zaloge in zalege ne bi imela prostih celic v gnezdu, bomo ob gnezdo z ene od obeh strani vstavili prazne sate iz rezerve.

V tem mesecu že lahko začnemo dražilno krmiti. Če smo ugotovili, da imajo družine skromno zalogo, bomo dodajali večje količine gostejše raztopine, sicer pa 2 ali 3 dl dnevno ob dnevih, ki so čebele izletavale. Krmimo lahko sicer podnevi, a moramo zelo paziti, da delamo to šele po kon-

čanem izletavanju čebel. Še prav posebno moramo biti v tem času pozorni, da ne privabimo roparic. Po potrebi družinam tudi zožimo žrela. Dražilno krmimo samo družine, ki klajo normalno jemljejo. Ugotovili bomo namreč morda, da je nekatere družine ne »prijemljajo«. Če smo to ugotovili, moramo najprej urediti stanje v družini. Morda je družina stisnjena povsem ob prednjo steno panja ali pa je prešibka. Klajo ogrejemo do 40° C in ji primešamo nekoliko medu. Dražilno pa lahko krmimo tudi s sladkornimi pogačami. Te lahko napravimo po različnih receptih sami in jim dodamo zdravila proti noseči ali nadomestke cvetnega prahu. Lahko jih kupimo, pri čemer pa je vsekakor zelo problematična cena. Lahko pa jih dodamo družinam že precej prej na matično rešetko v AŽ ali na satnike v nakladnih panjih. Pri pogačah ni nobene nevarnosti ropanja in veliko manj je vznemirjanja ter predvsem odpiranja in ohlajevanja panjev. Mnogi pogače dodajajo na plastičnih folijah. Na gladki površini se kondenzira vlaga in čebelam ni potrebno letati po vodo, kar je zlasti pomembno ob muhastem spomladanskem vremenu.

Če smo šele zdaj ugotovili, da je kakšna družina odmrila, bomo ravnali tako kot vedno ob takih primerih. Panj bomo zaprli in ga temeljito očistili. Bistveno je tudi, da ugotovimo, zakaj so družine odmrle. Mrtvice bomo seveda zažgali, satje pa bomo še lahko uporabili, če je zdravo. V nobenem primeru ne smemo takega panja pustiti odprtega. Če je v njem še zimska zaloga, ki je nihče ne varuje, bodo čebele začele zahajati ponjo. Ko je bo zmanjkalo, se bodo spravile nad šibkejšo družino. Tako bomo izzvali rop. Še huje je, če je družina odmrila zaradi kakšne bolezni. V takem primeru jo bodo čebele raznesle po vsem čebelnjaku.

Brezmatičnim družinam v tem mesecu še vedno ne moremo pomagati drugače, kot da jim dodamo rezervno družino, če jo imamo. Če to ni mogoče, pridružimo tako družino kakšni drugi. Če je brezmatična družina sicer močna, ji lahko dodamo tudi kakšno šibko, ki bi jo sicer morali kateri pridružiti. Pri pridruževanju upoštevamo seveda vsa pravila o tem. Mnogi čebelarji spomladi precej neradi združujejo slabe družine, ker s tem zmanjšujejo število družin v svojem čebelarstvu. Če pričakujemo glavne paše pozno, je tak postopek še nekoliko opravičljiv. Upoštevati pa moramo, da je vsaka čebela učinkovitejša v močni družini. Če slabiča pridružimo močni družini, bomo kaj kmalu lahko iz takšne brez škode napravili dovolj močno rezervno družinico, ki bo tudi gospodarsko upravičila svoj obstoj. Mnogi združujejo slabe družine, kar pa ni opravičljivo. Iz prakse vemo, da zelo redko iz dveh ali več slabičev nastane gospodarsko

dovolj učinkovita enota. Vzrok je verjetno v slabi matici, ki največkrat povzroči slabšo učinkovitost.

V tem mesecu se spopademo tudi s trenutno našim najhujšim sovražnikom varozo. Ne glede na to, katero sredstvo bomo uporabili, dosledno upoštevajmo navodilo pri uporabi in — še pomembneje — na vsak način jih po navodilih uporabimo. Napovedi glede tega zajedavca so trenutno zelo pesimistične. Predvidevajo, da bo pri nas letos pokazal zobe. Vsekakor moramo nanj računati. Nanj naj računajo tudi tisti čebelarji, ki so morda še vedno prepričani, da varoze v njihovih panjih ni. Napovedujejo namreč tudi, da je razširjena že v vseh slovenskih čebelnjakih. Ne nazadnje moramo tudi vedeti, da bomo pridobili potrebna dovoljenja za prevoz na pasišča le, če bomo prej zdravili. V toplejših krajih Slovenije, kjer je razvoj že nekoliko hitrejši, bomo ob koncu meseca že lahko vstavili tudi gradilni satnik za trotovinno. Brez njega najbrž ne bo več čebelarjenja. Tudi nanj se bomo morali navaditi.

Izredno pozorni moramo biti v tem času tudi zaradi škropljenja sadnega drevja in nekaterih drugih rastlin. Vemo, da nam ta škropljenja posebno v bližini naseljenih krajev, kjer je veliko vrtničkarjev, ki v tem času najrazličnejše kemikalije uporabljajo zelo neorganizirano, povzročijo veliko škode. Najbrž je glede tega za čebelarje najustrežneše, če so dovolj organizirani in v primernih odnosih z okoljem. Če bomo morali družine zaradi škropljenja zapirati, jih bomo v večini primerov samo za en dan, sicer se moramo pozanimati, za katero škropivo gre in ustrezno ukrepati.

PRODAM osmukalce za cvetni prah, čebelarske rokavice, stiskalnico za satnice in točilo. Oto Primožič, Prebold 39, Prebold.

MEHANIZACIJA V ČEBELARSTVU

INŽ. LUDVIK KLUN

Selekcija, vzreja matic in mehanizacija so ključne naloge našega čebelarstva. Od uspešne izvedbe teh je v veliki meri odvisno, kakšen bo prispevek čebelarstva k skupnim naporom naše družbe za večji pridelek hrane, večji izvoz, boljše gospodarjenje in druge pomembne cilje današnjega časa.

Kaj pomeni, skupaj s selekcijo in vzrejo, mehanizacija opravi v čebelarstvu, lahko sodimo po sorodnih vejah v kmetijstvu, kot sta živinoreja in poljedelstvo, kjer si brez teh razvoj omenjenih dejavnosti komaj še lahko predstavljamo. Zato je razumljivo izredno zanimanje naših čebelarjev za vse, kar bi utegnilo povečati gospodarnost čebelarjenja in olajšati delo pri njem. Množična udeležba na razstavah to nedvomno potrjuje.

Mehanizacija pa rešuje še vrsto drugih problemov: čebelar lahko oskrbuje večje število čebeljih družin, dela lahko opravljajo tudi fizično šibkejši delavci (ženske, ostareli, otroci). Dela so opravljena prej, kar je še posebno pomembno med medenjem, ko je čas zelo dragocen, saj posredno vpliva na pridelek. Mehanizirano čebelarstvo postane privlačno tudi za mlade pridelovalce, ki se sicer rajši odločajo za bolj mehanizirane veje kmetijstva, saj jim te zagotavljajo boljšo perspektivo in manj naporeno delo. Načrtovanje del je bolj realno. Neoporočnost čebeljih pridelkov je večja in še vrsto drugih pomembnih dejavnikov prinaša mehanizacija v čebelarstvo. Mehanizacija, opremljena s sodobno elektroniko, je vizija v našem čebelarstvu, prav tako kot na vseh področjih človekovega delovanja, saj je danes merilo tehnološkega napredka vsake dežele.

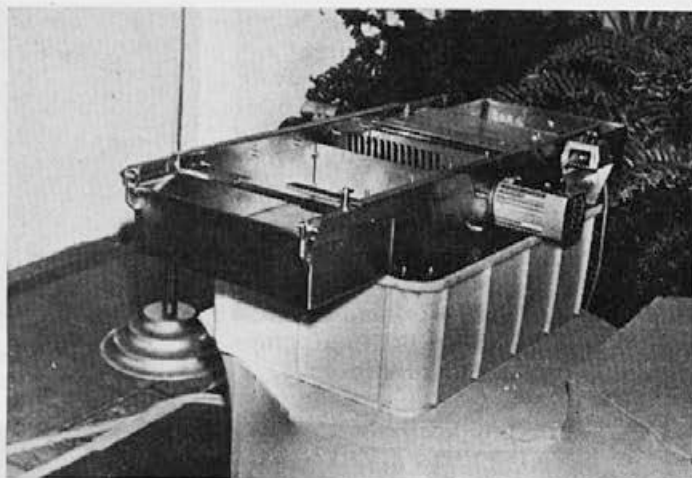
1. RAZVOJ ČEBELARSKE OPREME V SVETU

Delež čebelarstva v kmetijstvu je razmeroma skromen. To je poglavitni razlog, da se čebelarska mehanizacija tudi v razvitih državah ne razvija tako hitro kot tista za živinorejo ali poljedelstvo. Mimo tega je nekatera oprema sorazmerno malo izkoriščena zaradi narave dela v čebelarstvu. Zato jo je moč uporabljati zelo dolgo, ne da bi jo morali zamenjati z novo zaradi izrabljenosti. Gre torej za izdelke, ki jih zaradi omenjenih razlogov ni mogoče izdelovati v zelo velikih serijah. To terjajo načrtovalci in izdelovalci čebelarske opreme (pa tudi za druge bolj specializirane dejavnosti) poseben pristop in izreden posluš za dogajanja na tem področju.

2. SPECIALIZACIJA IN DELITEV DELA

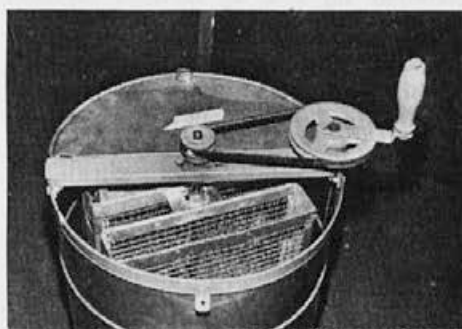
»Velikost« čebelarstva v svetovnem merilu je razlog, da lahko naštejemo v svetu komaj 10 pomembnejših izdelovalcev mehanizirane čebelarske opreme. Vsak izdelovalec, tudi če ima še tako veliko nacionalno tržišče, kakor na primer ZDA, kmalu spozna, da je domače tržišče premajhno za sodobno velikoserijsko izdelavo, ki edina lahko zagotovi kvaliteten izdelek, kajti stroji in orodja so v taki izdelavi tako dragi, da jih lahko opraviči samo velika serija, sicer je izdelek predrag in ga tržišče ne sprejme. To je neizprosna logika, ki je prisilila domala vse izdelovalce, da so uvedli specializacijo in delitev dela. Danes najdemo v prodajnih katalogih evropskih izdelovalcev čebelarske opreme izdelke ameriške industrije in nasprotno, ker jim to narekuje gospodarska nuja.

Slika 1.
Odkrivalnik satja.
Sanke na katere
bo položen sat
še niso izdelane
L. K.

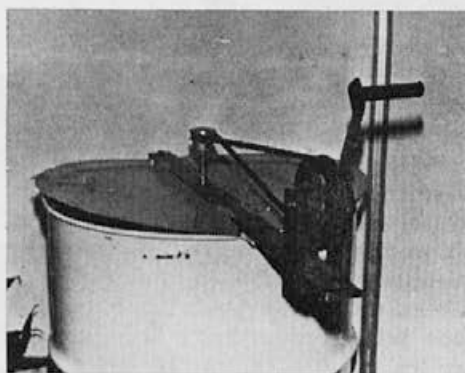

3. BOJ ZA KUPCA

Na odprtem tržišču čebelarске opreme veljajo podobni zakoni kot v drugih panogah. Izdelek, ki ga v treh do petih letih ne izboljšajo, nima več mesta na tržišču, ker ga neusmiljeno izloči tisti, ki je z novimi idejami dal izdelku bodisi boljšo funkcionalnost, višjo kvaliteto ali nižjo ceno. Če je danes še razmeroma veliko različnih tipov iste opreme, jo bo v prihodnosti vedno manj, saj bo ostala le tista, ki bo preprosta, funkcionalna, prilagojena potrebam in seveda cenena. Ker je sama proizvodnja več ali manj znana, si izdelovalci obetajo največ od izvirnih idej in rešitev. Težnja za pridobivanje kupca z novo, boljšo napravo je tako velika, da pogosto še nedokončano napravo že predstavijo kupcu ter s tem pokažejo, da spremljajo razvoj in potrebe panog in da vlagajo v razvoj več kot konkurenca. Slika 1 kaže primer, ko izdelovalec predstavlja, kako je izpeljal izdelavo odkrivalnika satja, ki je še v razvojni fazi in bo v prodaji morda šele čez leto ali dve. Toda s tem je pokazal, kakšne so njegove razvojne sposobnosti, ki so nujno potrebne, če hoče pridobiti zaupanje kupca tudi za druge izdelke.

Slika 2. Malo točilo za 2 normalna sata
ali 4 polovične — (L. K.)

Slika 3. Tudi škripec pride prav, če gre
za začetek čebelarjenja — (L. K.)

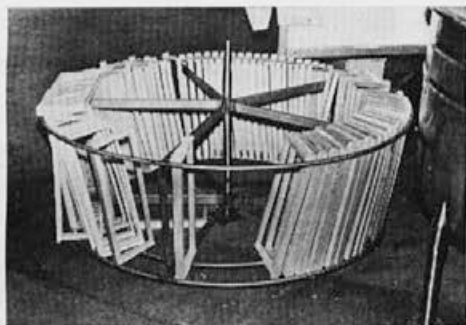
Kupca pa želi izdelovalec pridobiti tudi na več drugih načinov. Skoraj neverjetno je, kako si izdelovalec če-

belarske opreme prizadeva, da bi ponudil cenen izdelek čebelarju začetniku. Za primer si oglejmo dvoje izvedb točil z razstave v Mehiki. Osnova je sod za med, na katerega je pritrjeno preprosto gonilo iz različnih delov serijske izdelave in preprost koš. Prav gotovo s takim napravami izdelovalec ne bo obogatel, toda s tem je dobil potencialnega kupca za zahtevnejšo in dražjo opremo, saj je prav s tako poslovno politiko pomagal oblikovati bodočega čebelarja.

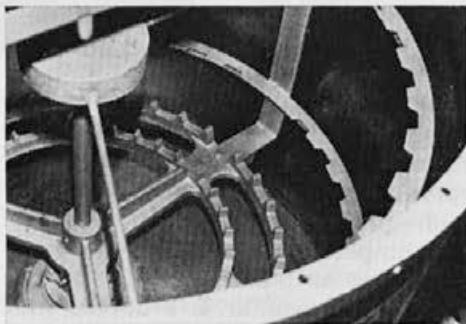
4. PREPROSTA MEHANIZACIJA — NIZKI PRIDELOVALNI STROŠKI

Kako se da doseči velike uspehe v čebelarstvu, nam najbolj nazorno kaže mehiško čebelarstvo. Kljub temu, da nimajo čebelarskih inštitutov in tovarn za izdelavo čebelarske opreme, so čebelarstvo tako mehanizirali, da jim to lahko zavidajo tudi tisti, ki se ponajbolj z visoko mehanizacijo. Njihovo osnovno vodilo je pridelati in izvoziti čimveč medu po konkurenčni ceni. Temu vodilu je podrejeno vse, tudi čebelarska mehanizacija. In rezultat je bil, da so postali največji izvoznik medu v svetu. Toda zelo malo je uvožene opreme, samo najnujnejša, predvsem pa tista, ki ji sami zaradi ekonomsko-tehnoloških razlogov niso kos.

Naj to ilustriram na nekaj primerih! Ko smo na največjem čebelarstvu v svetu (ob obisku je štelu nekaj nad 20.000 panjev) opazovali čebelarje, ki so se zunaj čebelarske sezone »spremenili« v mehanike in varili dele velikega radialnega točila na 100 satov, smo želeli vedeti, kako bodo vstavili ležišča za satnike, saj je koš najpomembnejši del takega točila. Dobili smo presenetljiv odgovor, da so obroči vse, kar je res potrebno za pritržitev satnikov in točenja medu pri zahtevanih obratih. Kar bi bilo več, bi šlo na račun cene medu. Še več.

Slika 4. Preprosta izvedba koša točila za 100 satov — (L. K.)

Slika 5. Koš s posebnimi ležišči za satnike je dražji in zahteva več časa za vlaganje satov — (L. K.)

Tak koš lahko napolnijo hitreje kot tisti, ki ga je moč dobiti na tržišču najmodernejše čebelarske opreme. Ideja je zelo preprosta. Če je zgornji obroč večjega premera kot spodnji, se sat z medom nasloni nanj in trdno leži na spodnjem obroču ob polnjenju in točenju. Tudi ko se koš ustavi, ostanejo prazni sati na svojih mestih. Sliki 4 in 5 prikazujeta razliko v konstrukciji takega koša in koša renomiranega tujega izdelovalca. Ali pa denimo pogon točila s kratkostičnim motorjem in mehansko regulacijo obratov ter zavornim bobnom za ustavitve koša. Če primerjamo mehiško točilo s tujim, ki bi ga morali uvoziti, opazimo preprosto konstrukcijo, ki enako delo opravi prav tako dobro kot draga uvožena naprava. (Sliki 6 in 7)

Slika 6. Poenostavljena izvedba mehiškega točila — (L. K.)

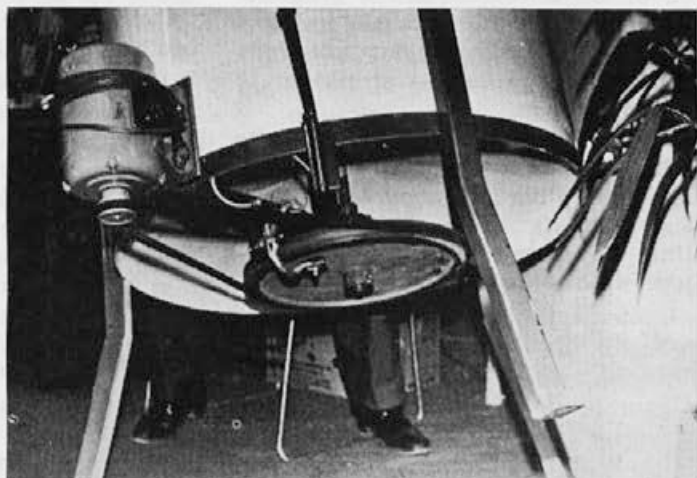

Slika 8. Točilo za mala čebelarstva (L. K.)

Slika 7. Sodobno ameriško točilo (L. K.)

večje možnosti, tudi v malih čebelarstvih. Poglejmo primer malega čebelarja. Pritrdil je sod na betonski podstavek ob steni, na katero je pritrdil motor, in ga povezal s klinastim jermenom na koš točila. Točilo je tu (slika 8). Prav tako dobro toči z njim kot z dragim uvoženem. Ali drug primer pri večjem točilu, kjer je prav ustavljanje velik problem, saj povečuje vloženo delo ob točenju. Vgradili so zavore dvokolesa, ki prijemljajo na jermenico (ploščo pod

Slika 9. Preprost način ustavljanja koša v točilu (L. K.)

Na vseh čebelarstvih smo našli presenetljive primere ustvarjalnosti in domiselnosti čebelarjev in konstruktorjev. Ne samo v velikih, ki imajo

točilom). Ročica zavore je pritrjena na zgornjem robu točila (slika 9). Preprosta in cenena rešitev. Podobnih primerov je še veliko, vendar bi na-

števanje presešlo okvir tega članka, saj želim z njimi povedati samo to, da se da tudi s skromnimi sredstvi doseči veliko, če možnosti za nakup

tuje mehanizacije ni in deželo sili v izvoz ekonomska nuja. Mehika je taka dežela, pa ne samo Mehika.

PROGNOZA MEDENJA

IVAN KRAJNC

Kdaj in kakšna bo paša, posebno tista, od katere pričakuje čebelar glavni dohodek, je velika zagonetka. Zato prognoza medenja zelo zanima skoraj slehernega čebelarja.

Čebelar, ki ne seli svojih družin po raznih krajih, mora čebelarjenje prilagoditi pašam svojega kraja, tj., mora poskrbeti, da so njegove čebele med pašo na vrhu svojega razvoja. To doseže z raznimi ukrepi, od katerih bi omenil dražilno pitanje in združevanje tik pred pašo. Poleg dražilnega pitanja uporablja danes sodoben čebelar biostimulatorje, ki omogočajo, da se čebelje družine pospešeno in pravočasno pripravijo za zgodnje spomladanske paše.

Posebno zainteresirani za prognozo medenja so prevaževalci, ker je vsaka selitev v oddaljene kraje povezana z veliko izgubo časa, s stroški in še večjim rizikom.

Življenje vseh rastlin določajo strogi naravni zakoni. Poleg notranjega življenja vpliva na njihov razvoj okolica. Torej sta za razvoj in obstoj rastline najvažnejši podnebje in zemljišče s potrebno vlago.

Cvetenje je močno odvisno od tega, koliko je konec leta, v jeseni in zgodaj spomladi deževalo. Vsem lesnim bilkam je potrebno mnogo vode, da lahko ustvari dovolj popkov. Za cvetenje v naslednji spomladi je torej vlaga konec poletja in zgodaj jeseni potrebna, ker takrat rastlina hrani plodove in nove letnice.

Posebno pri travniških pašah je medenje odvisno od vlage v zemlji.

Če pa bo paša izkoriščena, je odvisno od lepega in ugodnega vremena ob cvetenju (od vetra, vlažnosti in sestave tal, od vlažnosti zraka in od toplote). Pri lesnih rastlinah je medenje odvisno od obilnosti paše v preteklem letu. Čebelar pa ni zainteresiran samo za medenje, ampak tudi za to, kdaj se bo medenje začelo, tako da ne bo prišlo prezgodaj, ker je čas zlato, ali pa da paše ne bi zamudil.

Da bi bilo medenje obilno, morata biti toplota in vlaga takšni, da je življenje rastline normalno in da je rast po možnosti pospešena.

Razvoj cvetja pri rastlinah poteka v štirih etapah, in sicer: a) od začetka kroženja sokov do zrasta popkov; b) od tedaj, ko se pokaže popek, pa do olistanja; c) od olistanja do začetka cvetenja in d) od začetka cvetenja do osipanja cvetja.

V prvem, zgoraj omenjenem, obdobju je posebna akacija zelo občutljiva za vse spremembe v podnebju. Za medenje akacije lahko nastane velika škoda, če pride sredi zime naglo, že v februarju, do otoplitve. V takšnem blagem vremenu začnejo krožiti (ponoči nad $+5^{\circ}\text{C}$) v rastlini sokovi, a ko nato v marcu spet pritisne zima, poškoduje nežne celice, voda v njih pa zmrzne. Žive celice umrejo. Sok v celicah pa nikoli ni čista voda, marveč je različne gostote. Bolj kot je sok gost, pozneje pride do zmrznitve ali pa sploh ne pride. Tako si tudi razlagamo, zakaj nekatere drevesa sploh nimajo cvetja, medtem ko druga na bolj suhih zem-

ljiščih cvetejo. Pozimi celice zdržijo ohlavitve od 10 do 15° C pod ničlo, medtem ko v zgodnji spomladi po otoplitvi ne morejo prenesti niti — 1 od — 2° C. Po občutljivosti so prvi popki, nato letnice, za temi pridejo veje in na koncu so debla.

Tako zgodnja, na oko nevidna, zmrzal vpliva na drevo in v glavnem zmanjšuje število cvetja in se to pozna pri medenju. Spomnimo se na slaba medenja 1968, 1972, 1974 in 1977 kakor tudi na leto 1978. Ravno v teh letih smo imeli lepo vreme februarja, marca pa zimo s snegom in nizke nočne temperature. Vzrok slabega medenja torej nista samo suša in slabo, hladno vreme, ampak tudi februarska zgodnja otoplitev, ki so ji vedno sledili ponovna zima, mráz in leden dež. V takih primerih je cvetja manj, poškodbe so navadno nevidne in pravimo, da je cvetje gluho. V takih primerih akacija, ki je pri nas najbolj zanesljiva paša, medi samo v jutranjih urah, in to zelo malo, nektar pa je zelo redek. Zgodi se tudi, da akacija sicer obilne cvete, vendar ne medi obilno, ker je to drugo cvetenje, kakor npr. 1972. leta. Tudi les včasih zmrzne, nato poženejo drugi popki. Taka akacija je zapoznala in zelo malo medi. Imamo primere, da v zavet-

nih legah, posebno v bližini naseljenih krajev, akacija ne pomrzne in dobro medi, tj. normalno ves dan.

Dostikrat nastopi zmrzal konec aprila ali celo v začetku maja. Spominjam se leta 1957, ko je v maju vse zmrznilo do višine 3 do 4 metrov nad tlemi, vendar so dobre družine nabrale na cvetju nad omenjeno višino 7 do 10 kg na panj.

Za pridelek medu je najbolj važen čas od začetka cvetenja do osipanja cvetja. Takrat vplivajo na cvetje toplota, vlažnost, zrak in veter. Če rastline niso zmrznile, začne akacija mediti v glavnem pri toploti 16° C. Za nastajanje nektarja je najboljša temperatura 26 do 30° C. Nad to temperaturo medi samo v vlažnem vremenu.

Za dobro medenje je potrebna vlažnost zraka okrog 50 do 70 %. Največ naberejo čebele dopoldne, medtem ko berejo zvečer manj. Na nastajanje nektarja povoljno vpliva toplo in tiho rosenje dežja. Hladen dež s severnim vetrom vedno ustavi medenje.

Rahel veter vedno pospešuje večje 'zločanje nektarja. Rastlinam je potreben rahel veter. Trajen suh veter kljub obilni vlagi cvetje osuši, nektar vode, kot je more vzeti po zakonih

Za izboljšanje jesenske paše lahko čebelarji precej naredimo tudi sami. Rudbekija je ena od rastlin, ki bi jih moral razmnoževati vsak čebelar
Foto: O. Primožič

pa presahne, ker rastlina izgublja več osmoze iz zemlje.

Tudi rosa je dobra za nastajanje nektarja. Rosa nastaja v vedrih, tihih nočeh na površini zemlje in na rastlinah. Poleg svoje vlažnosti je važna tudi zato, ker uravnava nastajajočo ohladitev in brani rastline pred posameznimi pozebami.

Sveže, vedre noči, če je bila prejšnjega dne temperatura dovolj visoka, pomagajo ustvarjati nektar za jutrišnji dan. Po oblačni noči je navadno procent nektarjevega sladkorja le 30 do 35 %, medtem ko po sveži in vedri noči doseže ta procent 50 do 65 %. To velja posebno za jesensko reso, ki medi le takrat, ko so nočne temperature okrog 10 in dnevne nad 28° C. Za izločanje nektarja je pomembna temperatura. Obilne bere so mogoče le v sončnih in vedrih dneh, ko listje rastlin poleg zadostne vlažnosti zraka in tal neovirano lahko izkoristi sončno moč. Takrat rastlina najlažje spremeni v sladkor ogljikov dvokis in vodo s pomočjo sončne energije in klorofila (listnega zelenila).

Tudi zračni pritisk je za medenje zelo pomemben. Ko imamo pritisk 748 mm, v cvetju ni nektarja, medtem ko pri zračnem pritisku 770 mm nektar teče. Pri nizkem zračnem pritisku čebele že ob 9. uri končajo svoje delo in se vrnejo domov ter se obesijo za brado panja. Če pa medtem barometer poraste nad 750 mm, delajo čebele tudi med dežjem.

Z sočasnimi opazovanjem barometra in toplomera kaj lahko predvidevamo vreme. Če se ponoči zračni pritisk in toplota močno dvigneta, je to prvo znamenje za trajno lepo vreme. Če pa podnevi pritisk in toplota padata, se nam obeta daljše slabo vreme. Če piha z jugozahoda, tj. pri nas z morja, bo dež. Če je luna blede, kaže na lepo vreme, če pa je rdeča, bo prav gotovo poslabšanje. Kaj kmalu

se na nebu pokažejo ovčiče, za njimi pridejo sivi, štrnasti oblaki, nato se že zbirajo kope in dež je tu. Tudi večerno rdeče nebo je znamenje lepega vremena, medtem ko rdeča jutranja zarja obeta poslabšanje. Tudi če sonce zvečer zahaja za oblake, pravijo, da se bo vreme poslabšalo.

V veliko pomoč je nam čebelarjem hidrometeorološka služba, ki v javnih občilih sporoča, kakšno bo vreme v prihodnje. Žal so te napovedi danes še tako kratkoročne, da si z njimi čebelar ne more dosti pomagati. Dobra kompjuterjev bo to prav gotovo v doglednem času učinkovito popravila in bodo tudi te napovedi dolgoročne in za čebelarstvo bolj uporabne, posebno če bodo delovale v povezani z opazovalno službo.

Vlaga se zadržuje v zemlji nekaj mesecev, kar se redno dogaja z zimsko vlago, ki omogoča življenje rastlinam za daljši čas. Tudi zimska vlaga ni zmeraj enaka, kar je odvisno od zimskih padavin. Ako v toku zime ni bilo dovolj padavin in če tudi spomladi ni deževalo, bo travniškim rastlinam primanjkovala vlaga, ker imajo plitve korenine. Zato imamo slabo travniško pašo vedno le takrat, ko je zima suha in april brez dežja. Medenje otave, žepka in jesenske rese je odvisno od dežja poleti. Zavedati se moramo, da imamo večkrat na majhnih razdaljah velike razlike v obilju letnih padavin. Zaradi tega le s kopanjem ugotovimo vlažnost zemlje. Dvajset centimetrov razmočene zemlje zagotavlja pašo za približno dva tedna. Pri drevesih so korenine globoko in vpliv suše ni tolikšen kot pri travniških pašah.

Pri drevesnih rastlinah je pojav medenja drugačen. Poleg že naštetih mnogih drevesa, ki letos medijo, porabijo svoje zaloge sokov in hranil za semena in plodove ter ne morejo ustvariti cvetnih popkov za naslednje leto. Zato drugo leto ne medijo ali

medijo manj. Ta pojav je posebno viden pri sadnem drevju. Zpomnimo si, da tam, kjer je letos medilo, drugo leto ne bo dosti medu.

Nadalje je tudi število cvetnih popkov odvisno od vremenskih razmer v teku leta. Če vlada vse leto suša, je življenje rastlin okrnjeno ter je logično, da v naslednjem letu ne morejo obilno cveteti ne glede na to, kako cvetejo v tem letu.

Čebelar bi moral vedno, prej ko prepelje čebele, pogledati pasišče. Če so cvetni popki v preseku črni in vejice na koncih zgrbančene, pomeni, da sta jih poškodovala zima in slana. Hladen zrak je težak in se zadržuje le v dolinah in kotlinah. Zaradi tega na pobočjih in hribih ni zmrzali niti pozimi nito ob spomladanskih slane. V takih letinah izkoristimo za pašo hribovite terene. Akacija še posebno rada zmrzne po sušnih letinah, ker takrat vejice ne morejo oleseneti. V teh primerih nastopi zmrzal tudi pri krajših in milih zimah.

Lipa medi malokdaj, pri njej je za obilno izločanje nektarja potrebnih več dejavnikov, od katerih sta vlaga v zemlji in atmosferi in zmerno toplo vreme brez vetra najpomembnejša.

Kostanj cvete junija in daje redno, vendar zmerno nektarno in obilno beljakovinsko pašo (obnožinsko), posebno v sončnih letinah.

Mano izločajo uši in kaparji, a njihovo število je odvisno od bioloških

in klimatskih razmer. Paše na mani so redke. Vsako tretje ali četrto leto zamedo gozd, ko se ušice množično namnožijo. Gozdna paša se navadno začne naglo. Bere so večinoma obilne. Deževje skoraj vedno prekine izločanje mane za krajši ali daljši čas, žal pa največkrat kar za vse tisto leto.

Začetek cvetenja je odvisen od toplotnih razmer. Ker je toplota po letih različna, je tudi začetek cvetenja kaj različen. Akacija na nadmorski višini 50 do 150 m začne cveteti navadno okrog 5. maja. Imamo pa primere, da cvete šele okrog 25. maja. Primerilo pa se je, da je zacvela že 28. aprila. Razlika je znašala celo do 30 dni. Primerilo se je tudi, da je žepek cvetel že prve dni avgusta, drugič pa je začel šele proti koncu avgusta.

Navedeni primeri nam pričajo, da morajo prevaževalci natanko vedeti, kdaj se bo začela paša, na katero nameravajo peljati.

Naši kraji z različno nadmorsko višino, različno sestavo zemljišča, različnimi padavinami in toploto, ustvarjajo različen rastlinski svet. Glavne paše se ne začno hkrati, zaradi česar lahko čebelar s prevažanjem več pridobi.

Da bi čim bolj racionalno izkoristili vse paše naše domovine, bi bilo potrebno bolj organizirano delo pri naših čebelarskih organizacijah.

*Vsem ženam in čebelažkam
čestitamo 8. marec
dan žena*

ZČDS in Uredništvo

ZČDS ORGANIZIRA PRAKTIČNE TEČAJE ZA ČEBELARJE ZAČETNIKE

Vse čebelarje začetnike obveščamo, da bodo imeli v letošnjem letu možnost praktičnega izpopolnjevanja v tehnologiji čebelarjenja.

V Vzrejnem centru v Ljubljani bomo namreč organizirali več praktičnih tečajev za čebelarje začetnike.

Tečaje bomo organizirali v maju, juniju in juliju. Trajali bodo po štiri dni (skupno 32 ur en tečaj), in to vsak dan od 9. do 12. ure ter od 14. do 18. ure.

Cena štiridnevnega tečaja bo za člane čebelarskih organizacij ZČDS 1.500.— din, za druge udeležence pa 2.000.— din.

Prehrana in prenočevanje nista všteta v ceno in si mora oboje preskrbeti vsak tečajnik sam.

Prijavo z navedbo vašega natančnega naslova, meseca in termina, v katerem želite obsikovati tečaj, pošljite na naslov Zveza čebelarskih društev Slovenije, Cankarjeva 3, Ljubljana najkasneje do 15. 3. 1983. Hkrati s prijavo **plačajte** tudi zgoraj navedeno ceno tečaja na ŽR 50101-678-48636, ZČDS.

O natančnem datumu pričetka tečaja vas bomo pisмено obvestili najkasneje 10 dni pred pričetkom. Vse dodatne informacije dobite po tel. (061) 210 992.

ZČDS

TEČAJ ZA VZREJO MATIC IN OBIRO

Obveščamo čebelarske organizacije in čebelarje, da bomo v juniju organizirali tečaj za vzrejo matic in odbiro.

Tečaj bo dvodnevni in bo potekal po naslednjem programu:

sobota

- od 10 ure do 12 Osnove genetike odbire in vzreje
- od 14 ure do 16 Odbira plemenskega materiala
- od 16 ure do 19 Vzreja za lastne potrebe in masovna vzreja

nedelja

- od 8 ure do 10 Praktične vaje — odbira plemenskega materiala
- od 10 ure do 14 Praktične vaje — vzreja matic za lastne potrebe in masovno vzrejo

Za člane čebelarskih organizacij ZČDS je tečaj brezplačen. Prehrano in prenočevanje si mora preskrbeti vsak tečajnik sam. Prijavo z navedbo vašega točnega naslova pošljite od 25. aprila 1983 na naslov ZČDS, Cankarjeva 3, 61000 Ljubljana. Natančen datum pričetka tečaja bomo objavili v Sl. čebelarju. Število tečajnikov je omejeno zato pohitite s prijavi.

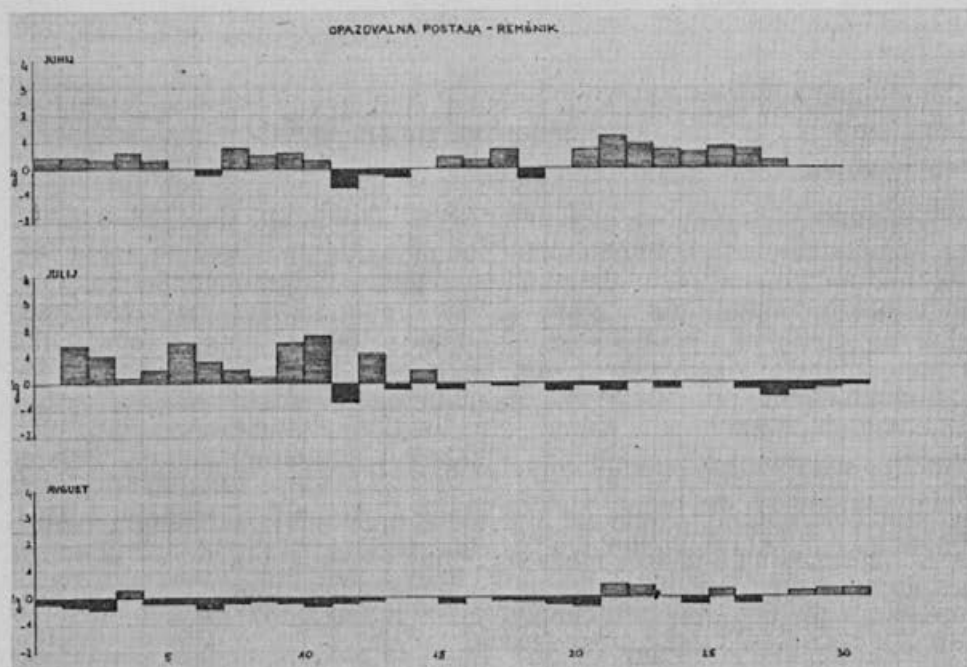
ZČDS — Komisija za odbiro in vzrejo matic

ANALIZA PAŠNIH RAZMER V LETU 1982 NA POHORJU

(nadaljevanje)

Pozoren bralec bo pogrešal diagram z opazovalne postaje Smrečno (Šmartno na Pohorju). Čebelja družina v tem opazovalnem panju ni bila primerno oskrbovana in kot taka tudi ni mogla kazati realnega stanja. Zato poročil s te opazovalnice nismo upoštevali. Slabo oskrbo družine in netočna poročila so sami odkrili čebelarji društva Središče ob Dravi, ki so se oglasili v naši DO

izrazili pripombe ter navedli tudi predloge za naslednjo sezono. Vzpodbudna in pohvale vredna poteza omenjenih čebelarjev, saj bomo le z obojestranskim tesnim sodelovanjem lahko sproti odpravljali pomanjkljivosti opazovalnih postaj, predvsem pa prepustili mesta »opazovalcev« ljudem, ki se bodo zavedali, da s svojim vestnim delom pripomorejo k širši družbeni koristi.

DE Kooperacija
 dipl. biol. Tanja Medved

NABAVA SLADKORJA ZA SPOMLADANSKO PREHRANJEVANJE ČEBELJIH DRUŽIN

Pogodbene čebelarje DO hp »Medex« obveščamo, da imajo možnost za nabavo sladkorja za prehrano čebeljih družin. Za spomladansko krmljenje čebel lahko prejmejo 10 kg sladkorja na gospodarski panj, vezan v dolgoročni pogodbi.

Kooperanti imajo možnost, da poravnajo račun z dobavo medu v tekočem letu.

Določene količine sladkorja lahko prevzamejo v skladišču:

— hp »Medex«, Linhartova 49/a, Ljubljana, po 34,50 din/kg, franco skladišče,

— Tovarna sladkorja Ormož, po 34,50 din/kg, franco kupec.

Pogodbeni čebelarji, ki želijo nabaviti sladkor, naj pošljejo pismeno naročilo na naš naslov z naslednjimi

podatki:

- a) točen naslov,
- b) zaželeno količino sladkorja,
- c) kraj prevzema ter
- d) izjavo

— da bodo prejeto količino sladkorja uporabili izključno za prehrano čebeljih družin,

— da bodo dolg poravnali z medom do roka, navedenega v dobavnici ali pa se, v nasprotnem primeru, strinjali, da se jim na neporavnani znesek zračunajo 16% zamudne obresti od dneva, ko zapade rok za poravnavo akontacije,

— v primereu poravnave akontacije z gotovino pa 25% obresti od dneva prejema akontacije pa do poravnave.

Upoštevali bomo samo popolna naročila.

MILENA LUZAR, DE-Kooperacija

BENCINSKI BONI

V lanskoletni decembrski številki Slovenskega čebelarja v Biltenu Medex smo že objavili vest, da naša DO skrbno spremlja dodatne predpise, ki se nanašajo na uredbo o omejevanju prometa z motornim bencinom in plinskim oljem, objavljeno v Ur. l. SRS št. 37/82.

Na temelju vseh predpisov, ki urejajo to zadevo, je naša DO poslala v preučitev in potrditev ustreznemu republiškem komiteju predlog za dodeljevanje dodatnih količin pogonskega goriva za organizirano in družbeno načrtovano čebelarsko pridelavo.

Naši predlogi temeljijo na izračunanju realnih potreb naših pogodbe-

nih čebelarjev po pogonskem gorivu in po kriterijih Zadrúžne zveze Slovenije, ki jih je uporabila pri reševanju tega problema za organizirano tržno pridelavo.

Izdaja bonov bi veljala za čas aktivnega dela v čebelarstvu, in sicer od 1. 4. do 30. 9. tekočega leta.

Bone za gorivo bi izdajal DO samo za oddane količine čebeljih pridelkov, medu ali matičnega mlečka, kot na primer:

— za 1 tono medu: 113 litrov bencina in 270 litrov nafte,

— za 10 kg matičnega mlečka: 100 litrov bencina.

Najmanjša oddana količina medu, ki bi jo vzeli za osnovo v predlogu pri

dodeljevanju bonov, je 300 kg medu ali 1 kg matičnega mlečka.

Če bo republiški komite potrdil naš predlog, bomo glede podrobnih

kriterijev za pridobitev bonov za gorivo naše pogodbene čebelarje pravočasno obvestili.

BORIS SLAVEC, DE-Kooperacija

POGOJI ZA NABAVO OPLOJENIH MATIC IN MATIČNIKOV

Sodobno čebelarstvo zahteva redno menjavanje matic, saj je mlada matica v panju eden izmed temeljnih dejavnikov za uspešno izkoriščanje čebeljih paš. Hkrati z izmenjavo izboljšujemo lastnosti čebeljih družin in preprečujemo padec produktivnosti, kot posledico parjenja v sorodstvu, ki je pogost pojav zlasti pri stacionarnem načinu čebelarjenja.

Zaradi velikega odziva pri ponudbi naših gospodarskih matic in matičnikov smo se odločili razširiti vzrejo gospodarskih matic in matičnikov.

	Plan 1982	Plan 1983
OPLOJENE MATICE	4.000	10.000
MATIČNIKI	1.350	1.500

CENE ZA LETO 1983:

		Cena za pog. čebelarje	Cena za nepog. čebelarje
OPLOJENE GOSPODARSKE MATICE IZ ODBRANIH RODOV	Prevzem po pošti ali osebno v Medexu	250,00	300,00
MATIČNIKI	Osební prevzem v Medexu	1.200,00	1.400,00

Vsa pismena naročila pošljite na naslov hp Medex, DE-Kooperacija, Pospesovalna služba, Miklošičeva 30, Ljubljana. Naročila sprejemamo od marca do konca julija. Matice bomo pošiljali po vrstnem redu vplačil na naš žiro račun št. 50100-61-10404. Vsak čebelar — kupec mora pismenemu naročilu priložiti tudi 5 — del virmana, ali fotokopijo vplačila. Matice in matičnike bomo odpremljali dvakrat mesečno od konca meseca maja dalje. Prevzem bo po pošti, na željo čebelarjev pa tudi v hp Medex v Ljubljani. Matičnike bodo naročniki prevzemali izključno le v našem skladišču na Linhartovi 49/a, Ljubljana. O odpremi ali prevzemu vas bomo pravočasno obvestili. Z morebitnimi presežki matic in matičnikov bomo ob določenih dnevih oskrbovali čebelarje v naši trgovini s čebelarskim materialom, Miklošičeva 30, Ljubljana. Rok dobave matic in matičnikov je do 30 dni po prejemu vplačila.

Vse informacije v zvezi z maticami in matičniki lahko dobite po telefonu, številka (061) 311 545, vsako sredo in petek od 11. do 13. ure.

IVAN ESENKO, DE-Kooperacija

PANJSKI NOŽ TUDI ZA AŽ PANJE

Medtem ko je panjski nož nepogrešljiv pripomoček za čebelarjenje v nakladnih panjih, pa za AŽ panje do-
slej nismo imeli posebnega panjskega noža. Nož, ki ga predstavljamo, je prirejen za opravlila v tem panju. Izdelan je iz orodnega jekla v pri-

ročni obliki. Z njim je mogoče čistiti satnike, strgati propolis, izvleči sate ipd.

Čebelarji, ki so nož preizkusili, so z njim zelo zadovoljni, saj bo mnogim nadomestil izvijače, dleta, zidarske lopatice, žepne nože, strgulje za satnike in druga pomagala.

LUDVIK KLUN, inž. — Pospeševalna služba

POPRAVEK

V 11. številko Slovenskega čebelarja iz 1981 leta se vnaša popravek v članek »Opazovalna služba o gozdnem medenju v revirju Ravnik« avtorja Franca Albrehta in sicer na str. 342, drugi odstavek, zadnji del, kateri se pravilno glasi:

Tov. Orel iz Nove Gorice res ni predložil zdravniških potrdil o zdravju čebel iz razloga, ker je nastal nesporazum glede zahteve za ta zdravniška potrdila.

Zainteresiranim se opravičujem za pozno objavo.

Jurednik

SIMPOZIJ O MEDOVITI FLORI V BUDIMPEŠTI

PROF. DR. JOZE RIHAR

Podobno kot v drugih panogah v mednarodnem merilu je tudi pri delu za napredek čebelarstva težišče na obravnavanju posameznih problemov, ki jih pretresa ožji krog izvedencev na simpozijih. V čebelarstvu je organizator večine takih srečanj mednarodna čebelarska organizacija Apimondia, ki je vključena v FAO, poleg nje pa deluje še mednarodna komisija za čebeljo botaniko JUSS, ki deluje v okviru UNESCO.

Simpozij o medoviti flori, o katerem poročamo, je bil med 13. in 18. septembrom 1976 v Budimpešti. Združen je bil z ogledi gozdarskega inštituta, čebelarskega inštituta v Gödöllöu, približno 30 km iz Budimpešte. Poleg tega so nas gostitelji seznanili z delom gozdarske selekcijske postaje v kraju Albertirsa, nam razkazali Arboretum pri Shombateliju ter čebelarsko šolo v Zalapatiju. Predstojniki teh ustanov so nas seznanili s podrobnostmi svojega dela v prejšnjih časih in svojimi sedanjimi nalogami.

O vsebini številnih zanimivih referatov, ki so se zvrstili v treh delovnih dneh, na tem mestu ne bi mogel poročati. Objavljeni so na 250 straneh posebne publikacije »Medovita flora — osnova čebelarstva, ki je izšla v Budimpešti l. 1976.« Publikacijo je mogoče naročiti v enem od petih svetovnih jezikov. Iz Jugoslavije nas je bilo pet udeležencev z enim referatom. Poročal sem o zakonitostih periodičnega pojavljanja lekanijske in lahnidne mane, kakor se pojavlja v zadnjih 50 letih na Nanosu.

Na tem mestu želim nanizati nekaj vtisov, ki sem si jih zabeležil ob raznih prilikah in bi utegnili zanimati širši krog.

Gozdarski arboretum v Gödöllö je bil ustanovljen l. 1902. Na inštitutu in

v arboretumu je zdaj zaposlenih 400 oseb, med njimi 70 znanstvenikov. Eden od njih je tudi ljubeznivi dr. F. Kopecky, po rodu Srb iz Vojvodine. Na splošno smo se sporazumeli v nemščini, proti koncu simpozija sem pa že znal nekaj desetini madžarskih besed, tako da sem se mogel za silo sporazumevati tudi s čebelarji, ki niso obvladali nemščine.

V sortnem nasadu akacij, ki smo ga obšli v Gödöllöju, je posejanih 54 sort s 30.700 drevesi. Med preizkusnimi sortami jih je približno polovica takih, ki so pomembne za pridelavo lesa, 36 sort pa je zanimivih za čebelarstvo. Za nadaljnje razmnoževanje, za sajenje v gozdovih so pomembne le take sorte, ki so dobre tako za lesno industrijo kot za čebeljo pašo. Izračunali so, da je vrednost letnega pridelka medu na hektar akacijevih gozdov približno enaka polovici vrednosti prirastka lesa na hektar. Na leto pridelajo na Madžarskem okrog 1000 vagonov medu, od katerega odpade 3/4 na akacijevce. Kakšne so možnosti nadaljnega večanja pridelka medu, pove podatek, ki so ga izračunali za l. 1971, da namreč izkoriščajo s čebelami le 11,3 % cvetja akacijevih gozdov.

Moram reči, da me je v vsem času mojega bivanja na Madžarskem najbolj zanimalo njihovo delo za povečanje pridelka akacijevga medu. Ob sofinanciranju Japoncev je namreč tudi pri nas v Vojvodini v načrtu delo za selekcijo akacije in saditev primerljivih sort na obsežnih plantažah, ki naj bi bile na 3 ali 4 mestih. Akacija pa je zanimiva tudi nekaj krajev v Sloveniji.

Med že navedenimi sortami akacije, ki smo si jih ogledali, je najbolj obetavna sorta *Robinia ambigua decaisneana*, ki ima več klonov zvrsti. Od-

branka 1₁, A₂, C₁, C₂ te sorte cvetejo 7 dni dlje kot navadna akacija. Pri zvrsteh B₁, B₂ se pa cvetenje neha kar 11 dni kasneje kot pri navadni akaciji, kar pove, da se v gozdnem sestoju navadnih in odbranih akacij čas bere podvoji. Nadvse zanimiva je še sorta Matyusi, pri kateri nekatere zvrsti cvetijo 9 dni, druge pa prav tako 11 dni dlje kot navadna akacija, kar pove, da začne ta sorta cveteti, ko navadna neha. Drevo te sorte je že odraslo, ko zacveti, za gozdarje je pa srednje dobro. Najbolj zanimivi, že imenovani sorti Robinis decaisneana rečejo tudi francoska akacija. Rast vseh njenih klonov, zvrsti, je nadpovprečna, med vsemi akacijevimi sortami imajo cvetovi največ nektarja. Razlike med navadno akacijo in to sorto so očitne. Medtem ko se pri navadni akaciji razvijajo listi po cvetenju, tako da prevladujejo ob pogledu na drevo beli cveti, so pri francoski akaciji cvetovi med listi in rožnati. Popki so rdečkasti, rahlo obrasli z dlačicami ter niso lepljivi.

Omenim naj še ogled nasadov evodije, ki je z gozdarskega vidika drugotnega pomena. Podobno kot z japonsko soforo želijo čebelarji tudi s kitajsko evodijo rešiti problem paše čez poletje. Povedali so nam, da 1/5 dreves prične cveteti že tretje leto po saditvi, in sicer med 5. julijem in 15. avgustom. Njeni potaknjenci radi pozebejo. Priporočajo jo za saditev v parkih in na robu gozdov.

Zanimala me je še strokovna in materialna osnova silnega napredka, ki ga kaže madžarsko čebelarstvo v zadnjih 30 letih. Vlada je čebelarstvo

pospeševala načrtno in dosledno. Podjetje Hugaronektar je od leta 1952 dalje dalo v promet letno po 10.000 panjev, sposobnih za prevažanje. Prevoze panjev finančno podpirajo. Prevozna podjetja dajejo za prevoze panjev 40—50 % popusta, podjetje Hugaronektar pa povrne čebelarjem, ki oddajo svoje pridelke zadrugam, kar 80 % prevoznih stroškov. Čebelarski inštitut vzdržuje poročevalsko-prognostično službo o cvetenju akacije v posameznih delih države tako, da lahko izkoristijo čebelarji dve do tri akacijeve paše. Prizadevanja so rodila uspeh. Poprečni pridelek medu na panj se je v zadnjih treh desetletjih povečal od 5 na 17 kg. V letih 1943/48 so izvozili letno poprečno 439 ton, zdaj pa blizu 7000 ton akacijevega medu. Zadnja leta pridelajo letno še okrog 100 ton cvetnega prahu, ki prav tako prihaja na svetovno tržišče. Dosledna, strokovno usmerjevana družbena pomoč pri delu za napredek čebelarstva je iz množice ljubiteljskih čebelarstev napravila obrate s poklicnimi čebelarji.

Končno naj omenim še to, da so bili organizatorji simpozija nadvse gostoljubni in da smo s čebelarskim inštitutom razpravljali tudi o oblikah sodelovanja, zlasti pri vzreji in umetnem osemenjevanju matic.

Nekateri zanimivi podatki s simpozija: Poprečni pridelek naktarja enega akacijevega cveta znaša 2 mg. Akacijevo drevo cveti poprečno 5,64 dni. Čebele naberejo največ z dreves, ki so stara 10 do 20 let, in sicer 400—418 kg, na hetar.

Pripis uredništva:

Gornje poročilo objavljamo v želji, da bi se bolj seznanili z madžarskim čebelarstvom, saj bo tam letos meseca avgusta XXIX. mednarodni čebelarski kongres. Čeprav je bil simpozij že na.

da bi se bolj seznanili z madžarskim avgusta XXIX. mednarodni čebelarski kongres pred nekaj leti, je vsebina zelo aktualna.

ČEBELE IZ TROTOVSKIH CELIC

MARJAN DEBELAK, Inž. arh.

Opisal bom poskus, ki sva ga lansko leto opravila z Igorjem Frančičem. Poskus je eden mnogih, ki sva jih že opravila ali pa so v teku. Je že tako, da kogar čebele »zagrabijo«, je tak in mu ni pomoči.

Eno od vprašanj, na katerega nisva našla odgovora, se je glasilo:

Kakšne bi bile videti čebele-delavke, če bi se polegale iz velikih, npr. trotoevskih celic? Od takih čebel-velikank si nisva obetala praktičnih koristi, vprašanje pa je bilo le zanimivo. Zakaj se ne bi na svoje oči prepričala, kako je to, — »popravljanje« naravo?

Za začetek nama ni bilo jasno, kako pripraviti matico, da bi zalegla v trotoevino jajčeca, iz katerih bi se polegale čebele namesto trotoev, kot je normalno. Vsak problem pa je rešljiv, to sva vedela od prej, zato sva se zagnala tudi na tega.

Najprej sva pomislila na možnost, da bi prenesla jajčeca iz normalno zaleženih čebeljih celic v trotoevske in jih dala manjši preizkusni družinici »v rejo«. Vendar naju delo, ki bi ga morala opraviti pri prenašanju občutljivih drobcenih jajčec, ni navdušilo. Iskala sva druge možnosti in prišla na misel, da bi to delo najboljše opravila kar sama matica. Res ni to njena navada, da bi v trotoevino zalegala čebeljo zalego. Edino znano je nasprotno, da se izjemoma v čebeljih celicah poleže kakšen trot tudi normalni zdravi matici, da o trotoevkah ne govorimo.

Treba bi bilo preizkusno družinico in matico pripraviti do tega nenormalnega stanja. Takole sva razmišljala: Če matica ne bi imela druge možnosti kot zaleganje trotoevskih

celic, bi se morda pripetilo, da prične čebelja družina tudi na trotoevini vzrejati čebele delavke. Majhna družinica z mlado, nesprašeno matico, ki bi se sprašila šele v tej družinici na trotoevini, bi imela še vse druge pogoje in razloge, da bi »hotela« zalegati čebele, ne pa trote, čeprav v trotoevske celice, ker drugih v panjču ne bi bilo...

Spomladi, sredi maja sva pričela zamisel uresničevati. Naselila sva prašilček tipa »Zander« s čebelami. Še prej sva vstavila v okvir satnika izdelano trotoevino, napolnila shrambo z medeno-sladkornim testom in dodala mlado, nesprašeno matico v maticnici s čepom iz sladkornega testa.

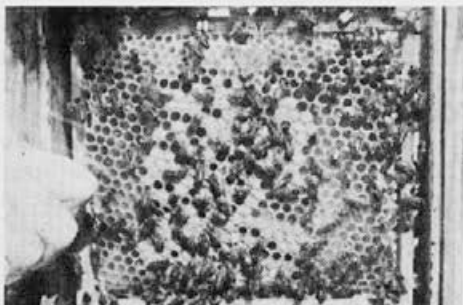
Po nekaj dneh »samote« sva preizkusno družinico prenesla na njeno mesto in z zanimanjem spremljala dogajanje.

Nenavadno je bilo ne samo za čebele, temveč tudi za čebelarja gledati čebele, kako živijo samo na satu trotoevine. Zdelo se nama je, da čebele sploščena le obotavljajo sprejemajo in se navajajo na to nenavadno domovanje.

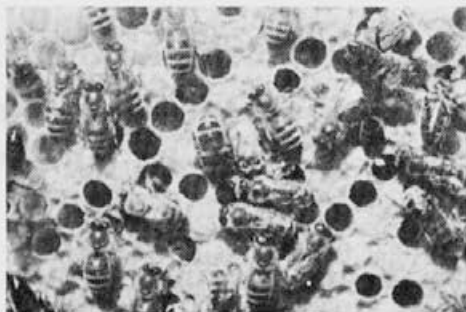
Da so bile čebele v začetku res nekoliko zmedene zaradi satja, kaže opazovanje prvih prenašalk obnožine. Le-te se kar niso mogle odločiti, da bi obnožino spravile v trotoevsko celico, ker tega v normalnih razmerah ne počno. Zato so z obnožino na nožicah ponovno izletavale iz »panja«.

Kmalu pa so se le navadile na te čudne razmere in pričele nekako odlagati obnožinske koške v trotoevske celice.

Nestrpnost sva čakala, kdaj se bo matica sprašila in pričela zalegati

Slika 1. Družinica na satu trotovine — polegajo se samo čebele
(Foto: M. Debelak)

Slika 2. Na bližnjem posnetku se vidi, da se iz trotovine polegajo velike, normalne in majhne mladice
(Foto: M. Debelak)

prva jajčeca. Kot je navadno pri malih prašilčkih, ni bilo treba dolgo čakati in že sva opazila v trotoviskih celicah prva jajčeca in videla tudi matico, kako jih zalega. Doslej je potekalo vse po načrtu in pričakovanjih. Zato pa naju je vse bolj mučila radovednost, kaj se bo pleglo iz teh jajčec v trotovinu. Ali se bo uresničilo to, kar sva upala in verjela? Da bodo prikobacale iz celic čebele in ne troti?! Komurkoli sva to omenila, vsak je bil mnenja, da drugega kot troto ne bova »pridelala« ... No, bomo videli, sva rekla, in potrpežljivo čakala.

Medtem je matica zalegla skoro cel sat trotovine, kolikor je bilo na voljo praznih celic. Iz jajčec so se razvile žerke, nato pa so čebele celice pokrile. Zdelo se nama je, da so pokrovcu bolj ravni kot pri normalni trotoviski zalegi, kjer so izbočeni. Vendar prepričljivega dokaza, kaj se bo pleglo, še nisva imela, niti nisva na silo želela prehitovati »dogodkov«. Čakala sva na 21. dan, odkar sva videla prvo jajčece. Kajti kar se bo pleglo na ta dan, bo zagotovo čebela in ne troti, ki potrebuje za svoj prihod iz celice 3 dni več.

Končno sva pričakala tudi ta 21. dan in slovesno dvignila zastekleni »zandrov« prašilček iz ohišja, da bi

videla, če se je poskus uresničil po pričakovanjih.

Res sva zagledala eno in nato še več mladice, tudi takih, ki so pravkar kobacale iz prevelikih trotoviskih celic. Bile so torej čebele in ne troti.

Vendar navdušenje ni bilo popolno. Saj to so bile vendar čisto navadne čebele, nobene velikanke, kot sva pričakovala! Dopovedala sva si, da so vendarle »velike« mladice, pa nisva bila v to preveč prepričana. Posebno naju je presenetilo, ker je bila kakšna mladica opazno in nenavadno — majhna! Kot bi te pritlikavke brile norce iz čebelarja, ki sta pričakovala iz trotovine vse kaj drugega, samo pritlikavih čebel ne!

Družinico na trotovinu sva opazovala še vse poletje do jeseni, ko sva matico odstranila in preostale čebele pridružila drugi družini. Matica je zalegale nove generacije čebel, brž ko se je spraznila kaka celica. Polegale so se samo čebele, niti en troti! Vedno je bila tudi velikost poleženih čebel enaka: nekaj je bilo nekoliko večjih od normale, nekaj normalnih in nekaj prav majhnih, ki so se še najbolj opazno razlikovale in bile na satu vidne že na prvi pogled.

Družinica kljub vsej skrbi ni napredovala in ji ni uspelo povsem nadomestiti niti naravno odmrlih čebel.

Poskus nama je vendar prinesel

precej snovi za razmišljanje. Kako to, da so se družinici vso sezono iz trotovine polegale samo čebele? »Zmotile« se niso niti enkrat.

Ali to »ureja« matica ali to »uredi« čebele?

Če to uredi matica, ji prav gotovo ne manjka »pameti«, da natanko »ve«, da mora za obstanek družinice zalegati samo oplojena jajčeca, iz katerih se bodo polegale čebele. Pri tem gotovo ni pomembna velikost celice, ki naj bi po nekaterih teorijah matica mehanično spodbujala k zaleganju neoplojenih v trotovske celice in oplojenih jajčec v čebelje celice in matičnike. To teorijo po tem poskusu že lahko črtamo.

Če pa to urejajo čebele delavke, lahko pomeni, da oprášena matica zalega vsa jajčeca enako, torej vsa oplojena ali z možnostjo oploditve šele čez nekaj časa v celici. Čebele delavke pa določijo, kaj se bo iz teh jajčec poleglo: ali troti ali čebele delavke.

Ker je bilo za poskusno družinico življenjskega pomena, da vzreja čimveč čebel delavk, je tudi razumljiv »interes«, da ne vzrede niti enega nepotrebne trota, četudi v trotovskih celicah...

Poskus bova letos nadaljevala, da bi ugotovila, kako se obnaša v podobnih razmerah starejša matica. Če pa priti tudi povsem do konca zagonetki, ali odločajo čebele ali matica o tem, kaj se bo poleglo iz jajčeca, ne glede na to če je to jajčece zaleženo v trotovske ali čebelje celice.

Poskus imava zamišljen tako preprosto in z nespornim odgovorom, da se čudiva, kako da ga ni kdo opravil že prej in v čebelarstvu javnosti razpršil te meglice. Morda je do teh rezultatov tudi prišel kak čebelar, pa jih ne obeša na veliki zvon, čeprav ne vem, čemu bi koristila taka skromnost, razen za užitke čebelarjem z raziskovalno vlogo pri vnovičnem odkrivanju resnic.

OBISK PRI NENAČADNEM ČEBELARJU

Čebelarstva družina Bled je v našem glasilu (1982/10) na kratko že poročala o obisku naših članov pri čebelarju Zvonku Koplanu na Dovjem v Zgornjesavski dolini.

Ob tem obisku je tov. Koplan nakazal in odprl niz zelo zanimivih tem, v katere se pogloblja pri svojem raziskovalnem in novatorskem čebelarjenju.

Tako so nam zbudila zanimanje:

- njegova stališča do prilagajanja listovnega (AŽ) panja najrazličnejšim kombinacijam uporabe in členitve notranjega prostora.

- njegova praksa pri zazimljenju družin z najmanjšo možno količino hrane.

- njegov posebni način navajanja čebel na novo mesto v čebelnjaku pri premeščanju.

- njegovi postopki pri narejanju umetnih rojev.

- izkušnje in metode pri vzreji matic za trg in sploh njegove izkušnje pri trgovanju s čebelami.

Prav s to usmeritvijo gre ta naš čebelar po poti svojega vzornika, pokojnega rojaka iz sosednje vasi Mihaela Ambrožiča. Zanimiva so njegova posebna mnenja ter opažanja o vlogi troto v panju ali družinah, ki se nekoliko ujemajo s stališčem hrvaškega čebelarja Belčiča.

Njegova prizadevanja so usmerjena tudi v možnost zgodnjega in učinkovitega

Pri čebelnjaku
tov. Zvonka
Koplana

kovitega jačanja družin ob paši s ciljem, da doseže velike pridelke.

Posebno pozornost zasluži tudi njegova trditev, da se iz vsakega jajčeca, ki ga zaleže matica, lahko v prvih treh urah razvijejo vse oblike čebel: čebele delavke ali matica ali troti!

To je v nasprotju z utrjenim mnenjem v teoriji, da matica zalega oplojena jajčeca za čebele delavke in matico ter neoplojene za trote. To teorijo so v preteklosti nekateri čebelarji že poskušali ovreči, vendar jim ni uspelo prepričevalno dokazati svojega stališča.

Skratka, tov. Koplana ima povedati čebelarjem veliko zanimivega, česa ne more natančno opisati nihče drug kot on sam.

Zato bi bila velika škoda, če bi ta dognanja ne bila dostopna vsem našim čebelarjem. Vabimo torej tovariša čebelarja Koplana, da v našem glasilu podrobneje opiše in razloži svoja najpomembnejša dognanja (še kakšna druga poleg teh, ki smo jih našli), da bodo lahko vidna, primerljiva in da jih bodo po potrebi tudi kritično ocenili široki krogi naših čebelarjev.

Srečanja čebelarjev so nenadomestljiva oblika njihovega dopolnilnega izobraževanja. Pri tem se utrjujejo prijateljske vezi in izmenjujejo praktične izkušnje. Zato naša družina čisto prireja takšna srečanja.

ČD Bled
Jordan Blažević

OBVESTILO

Vse čebelarje obveščamo, da odkupujemo vošчени drobci, ki ostane po topljenju satja, po 80,00 din za 1 kg. Da bi drobci ustrezali našim potrebam mora vsebovati čim manj voska in mora biti popolnoma suh. Vlago lahko odstranite s sušenjem na soncu.

Drobci pošljite v kartonskih škatlah ali juta vrečah in nikakor ne v PVC vrečah, na naslov: »Dalmed« Split, R Končara 100. Drobci pošljite po pošti ali z železnico, stroške prevoza plača Dalmed. Navedite tudi vaš točen naslov na katerega vam bomo poslali denar.

Dalmatinska pčelarska zadruga Split

O LETOŠNJEM SREČANJU IN TEKMOVANJU MLADIH ČEBELARJEV

JOZE BREGAR

Letošnje srečanje in tekmovanje bo, kot smo že povedali, v Ptujju 28. maja. Čeprav smo še tako rekoč sredi zime, se zavedamo, da bo ta dan prišel zelo hitro. Na prejšnjih srečanjih in tekmovanjih so mladi krožkarji pokazali zelo veliko znanja, a tudi razlike med njimi so bile opazne. Te pa niso bile največje med tistimi, ki delujejo v krožkih že dlje časa, in tistimi, ki se ukvarjajo s tem le kratek čas, ampak so najbrž pokazale predvsem različno zastavljenost in aktivno delo posameznih krožkov. Iz tega sledi, da se lahko povsem upravičeno in z upanjem na uspeh udeležijo prireditve tudi krožkarji, ki jih do zdaj nismo videli, ker so se neka-ko težko odločili za sodelovanje predvsem zaradi strahu pred slabšim uspehom. Hkrati pa mnogi morda niso upoštevali, da je prireditev v prvi vrsti srečanje in šele potem tekmovanje. Najbrž upravičeno pričakujemo letos udeležbo predstavnikov vseh krožkov.

Ekipe bodo tudi letos sestavljene iz dveh tekmovalcev. Ti se bodo pomerili v nižji (prvi štirje razredi osnovne šole), srednji (drugi štirje razredi osnovne šole) in višji (usmerjeno izobraževanje) skupini. Vsak krožek lahko pošlje po eno ekipo za vsako skupino. Mlajši krožkarji lahko sodelujejo v višji kategoriji, starejši pa v mlajši ne.

Vsi krožki, ki jih imamo v evidenci pri Zvezi čebelarških društev Slovenije, bodo pravočasno dobili, kot so jih tudi lani, vprašanja, na katera bodo morali na tekmovanju znati odgovoriti, in opis praktičnih nalog. Prosimo, da vsi krožki preverijo, če

jih pri ZČDS imamo v evidenci, in uredijo, da jim bomo vse gradivo lahko poslali.

K teoretičnemu delu tekmovanja bomo letos priključili še praktični del po predlogu, naj bi določeno število ekip s teoretičnega dela pred dokončno razvrstitvijo preizkusilo svoje znanje še praktično. To bo zbijanje satnikov in zažičevanje satnic. Druga naloga bi bila pregled določene situacije v panju, iskanje matice in izvajanje določenega ukrepa. Seveda tega ne bi mogli delati v panjih s čebelami iz čisto praktičnih razlogov. Določeno situacijo v panju bi fotografirali in priredili panj ali več panjev na ustrezen način. Vsekakor smo prepričani, da nam bo uspešno pripraviti vse potrebno.

Vsekakor bomo vztrajali, da bi vse nagrade, ki jih bomo podelili tudi letos, lahko izročili zmagovitim ekipam že na tekmovanju. Tako se bomo izognili nekaterim zapletom ob izročanju nagrad kasneje.

Na področju, kjer se bomo letos srečali in tekmovali, deluje tudi nekaj večjih čebelarjev in nekateri se ukvarjajo tudi s pridobivanjem matičnega mlečka. Prireditelji Ptujčani zagotavljajo, da bodo lahko za udeležence srečanja organizirali obisk in ogled enega od večjih čebelarstev. Prav tako bo med prireditvijo odprta tudi čebelarska razstava.

Opozarjamo vse krožke, da bodo v aprilski številki Čebelarja objavljene vse informacije o srečanju in tekmovanju, o prometnih zvezah, prenočevanju in dnevnem redu, prav tako tudi glede prijavljanja ekip in vsebine posvetovanja mentorjev.

S ČETRTE SEJE IZVRŠNEGA ODBORA ZČDS

V soboto, 15. 1. 1983, je bila na ZČDS v Ljubljani seja izvršnega odbora Zveze čebelarских društev Slovenije. Dnevni red je bil zelo obsežen, saj ga je sestavljalo dvajset točk. Pri pregledu sklepov z zadnje seje so ugotovili, da nekateri sklepi niso izpolnjeni in jih še rešujejo, večina pa je bila izpolnjenih. Osnutek pašnega katastra še ni narejen, ker primanjkuje ustreznih strokovnjakov, ki bi bili pripravljeni ta osnutek izdelati. Zaradi pomanjkanja časa, ki je ostal do občnega zbora, tudi niso organizirali regijskih posvetovanj. Nato so razpravljali o programih komisij in finančnih načrtov komisij za leto 1983. Sprejeli so delovna programa komisije za čebelarski naračaj in komisije za vzrejo matic; finančni načrt obeh komisij pa bo dokončno sprejet s sklepom o sprejemu celotnega finančnega načrta ZČDS. Sprejeli so tudi sklep, da bodo za delo komisij poiskali tudi dodaten vir financiranja zunaj ZČDS. O delovnih programih drugih komisij bo IO razpravljal na naslednji seji.

Tov. Stojan Droč je poročal tudi o delu komisije za tehnologijo, ki je imela zadnjo sejo v prostorih HP Medex. Člani komisije so se s predstavniki Medexa dogovorili, kakšna naj bosta v prihodnje oprema in pribor v čebelarstvu, kar bo nedvomno zelo koristno pri izboljšanju kvalitete in ponudbe te opreme. Sprejeli so tudi tri sklepe: da bo pripraviti nov predlog standarda za AŽ panj, pri katerem se bo povečal prostor pod spodnjimi sati zaradi vstavljanja okvirjev z mrežo za borbo proti varozi; da je treba določiti višino satnika za LR panje in izdelati načrte za prevozne čebeljnake.

Sprejeli so tudi sklep, da je potrebno preko vseh sredstev obveščanja opozoriti kmetijce o nevarnosti, ki jih povzroča čebelam škropljenje. Nato so sprejeli delovni in finančni načrt vzrejnega centra za kranjsko čebelo, ki vsebuje tečaje za čebelarje začetnike in vzrejevalce matic, preizkušanje opreme za čebelarstvo in preizkušanje čebeljih rodov.

Sprejeli so tudi sklep o imenovanju novega uredniškega odbora Slovenskega čebelarja. Izvolili so: odgovornega urednika Jožeta Babnika inž. agr., urednika Janeza Miheliča prof. in predsednika izdajateljskega sveta Andreja Petelina. Prav tako so sprejeli tudi finančni načrt izdajateljske politike ZČDS za leto 1983, ki zajema stroške za izdajo Slovenskega čebelarja v višini 2.143.220 dinarjev in stroške za izdajo knjižice iz serije »Mala čebelarjeva knjižnica« v višini 310.000 din. Stroške za izdajo te knjižice pa bo pokrila Zveza iz sredstev tiskovnega sklada. Za novega predsednika komisije za izobraževanje so imenovali tov. Antona Rozmana. Sprejeli so tudi sklep, da bodo s HP Medex podaljšali pogodbo o izdajanju Biltena Medex in sporazumno dvignili ceno na 25.000 din za številko.

Razpravljali so tudi o preskrbi čebelarjev s pogonskim gorivom in sladkorjem. Sprejeli so sklep, da potrdijo vlogo s predlogom za oskrbo čebelarjev s pogonskim gorivom, ki jo je Zveza poslala pristojnemu organu decembra 1982. V zvezi z oskrbo s sladkorjem po IO priporoča čebelarskim organizacijam, da ga nabavijo pravočasno od grosističnih organizacij, ker občasno prihaja do motenj v preskrbi z njim.

Sprejeli so sklep, da bo občni zbor ZČDS dne 26. marca 1983; zanj pa mora tajništvo pripraviti ves material pravočasno in ga poslati delegatom potem, ko ga bo sprejel IO na naslednji seji. ZČDS bo skupno s Kompasom iz Ljubljane organizirala tridnevni strokovni izlet na kongres Apimondije, ki bo od 25. do 31. 8. 1983 v Budimpešti. V zvezi z obiskom kongresa so sprejeli sklep, da bodo ob-

javili razpis za strokovni izlet v Slovenskem čebelarju št. 4/83, v program izleta pa naj se vključi obisk pri madžarskih čebelarjih. Po ponudbi podjetja Kompas je cena za tridnevni izlet 8.600. din, ki pa se lahko spremeni v primeru tečajnih sprememb.

Sprejeli so še nekaj sklepov, ki so bistveni za nemoteno delo tajništva ZČDS in organov ZČDS.

urednik Janez Mihelič

NEKAJ NAJVAŽNEJŠIH SKLEPOV S SEJE O PROBLEMATIKI ČEBELJIH BOLEZNI V BEOGRADU

Seja je bila na zveznem komiteju za kmetijstvo na oddelku za veterino 14. XII. 1982. Najvažnejša točka dnevnega reda je bila razprava o izvajanju zveznega pravilnika o zatiranju kužnih bolezni čebel. To je bil sestanek, ki je nadaljeval delo, zastavljeno na posvetovanju o tej problematiki v Novem Sadu, kjer so bili že sprejeti nekateri pomembni sklepi. Zvezni pravilnik o zatiranju čebeljih kužnih bolezni je izšel 1982. leta (UL SFRJ 49/82); obravnava štiri kužne bolezni čebel (ameriško gnilobo čebelje zalege, pršičavost, nosamavost in varozo).

Vse republike so na osnovi zveznega pravilnika že sprejele tudi svoje republiške pravilnike o zatiranju čebeljih kužnih bolezni.

V razpravi o izvajanju omenjenih pravilnikov so opozorili, da so za izvajanje potrebna določena finančna sredstva (za odvzemanje vzorcev, za preiskave.) Potrebno je več ljudi, ki bi opravljali nekatera dela in potrebno jih je za to usposobiti. Potrebna je tudi večja povezanost veterinarske službe s čebelarstvom in organizacijami in čebelarji. Nujno je rešiti problem preskrbe z zdravili za zdravljenje čebel.

V razpravi so ugotovili, da je pri zdravljenju varoze v uporabi zelo veliko različnih preparatov in da so s poskusi in tudi v praksi ugotovili, da preparati na bazi fenotiazina ne dajo več dobrih rezultatov, kar pomeni, da je varoza postala proti njemu več ali manj odporna. V zadnjem obdobju so se kot učinkoviti pokazali predvsem timol, folbeks, VA, apiakaridim (Split), in varvapihom (Krka).

Od teh je registriran že varvapihom (Krka) medtem ko bosta folbeks VA in apiakaridim registrirana do konca leta 1992. Kar zadeva timol, bi bilo nujno, da ga ena od tovarn zdravil vključi kot glavno substanco v preparat in ga tudi registrira, ker se ne registrirana in nepreizkušena zdravila ne smejo uporabiti za zdravljenje.

Republike in pokrajine se bodo morale odločiti tudi o tem, kateri preparat bodo uporabljale za zdravljenje varoze v tekočem letu; to pa bo potem preparat, ki ga bodo predpisovali veterinarji.

Razpravljali so tudi o uporabi antibiotikov v čebelarstvu in prišli do ugotovitve, da bo njihova uporaba omejena in da se uporabljajo samo na osnovi recepta.

Na temelju razprave so sprejeli te le sklepe:

1. Republiške čebelarске organizacije se morajo dogovoriti z RVU, katero zdravilo bodo uporabljali za zatiranje varoze v letu 1983, pri tem pa morajo upoštevati odpornost varoze proti posameznimi substancam.

2. Spoj in Poslovna skupnost za čebelarstvo Jugoslavije bosta ustanovila s sodelovanjem znanstvenih organizacij komisijo, ki bo skrbela za preskrbljenost s primernimi zdravili za čebele.

3. Čebelarске organizacije morajo izdelati programe za zatiranje čebeljih bolezni, jih uresničevati in skrbeti, da jih izvajajo tudi pristojne

službe v skladu z zakonskimi predpisi.

4. Te naloge je potrebno opraviti do konca februarja 1983.

5. O vseh akcijah je obveščati vse čebelarje preko čebelarских časopisov, prav tako pa je potrebno objavljati več člankov o problematiki bolezni čebel.

6. V čebelarских časopisih je objaviti pravilnik o zatiranju kužnih bolezni čebel.

SPOJ in Poslovna zajednica
za pčelarstvo Jugoslavije

VABILO NA XXXII. REDNI OBČNI ZBOR ZČDS

Na podlagi pravil ZČDS in sklepa izvršnega odbora ZČDS sklicujem redni letni občni zbor Zveze čebelarских друштв Slovenije, ki bo v soboto 26. marca 1983 ob 9. uri v veliki dvorani DSSS občinskih SIS zdravstvenega in socialnega varstva v Ljubljani, Miklošičeva 24 (v istih prostorih kakor lani). Prosim, da delegati prinesejo s seboj poverilnice. Delegati bodo pravočasno prejeli vabilo z dnevnim redom in gradivom za občni zbor.

Zveza čebelarских друштв Slovenije
Predsednik Andrej Petelin

OBVESTILO

Medobčinska zveza čebelarских družin Maribor bo organizirala tečaj za čebelarje začetnike. Teoretični in praktični del tečaja bomo organizirali v marcu in aprilu 1983. Na tečaj vabimo vse čebelarje začetnike, ki čebelarijo manj kot 4 leta in vse tiste, ki bi hoteli postati čebelarji.

Kandidati se lahko prijavijo osebno ali pismeno na naslov Medobčinska zveza čebelarских družin Maribor, Tyrševa 26 do 10. 3. 1983. Prosim, da v prijavi navedete: priimek in ime, naslov; čebelarji, ki že čebelarijo pa še čas aktivnega čebelarjenja in vrsto panja v katerih čebelarite.

O pričetku in poteku tečaja bomo kandidate obvestili pismeno. Kotizacija za tečaj, ki jo plača udeleženec, bo za člane čebelarске organizacije od 300 do 500 din, za nečlane pa 500 do 800 din. Višina kotizacije bo odvisna od števila prijavljenih.

MZČD-Maribor

50 LET ČEBELARSKE DRUŽINE NAKLO

DRAGO PAPLER

Naklo pri Kranju — V decembru 1982 je čebelarška družina v Naklem praznovala svoj zlati jubilej. Na letni konferenci so se zbrali člani in gostje in z veseljem ugotovili, da je bila pretekla sezona bogata. Njihovo delo je bilo uspešno. Čebelarji skrbijo za opraševanje cvetja s tem za preskrbo s hrano, koristijo sebi in družbi, še posebno pa je med nepogrešljiv v zdravstvu. Čebelarstvo je ena izmed kmetijskih panog, ki je najbolj odvisna od vremena. Koristi in pomembnosti čebelarstva so se zavedali naši bližnji predniki in pred pol stoletja, leta 1932, v Naklem ustanovili podružnico takratne čebelarške zadruge v Ljubljani. »Napredni naklanski čebelarji so že takrat čutili potrebo po združitvi v organizacijo, ki je pokrivala področje današnjih čebelarskih družin Nakla, Besnice in Gorič. Z zadnjih dveh področij sta se kasneje razvili novi družini. Čebelarji so se po osvoboditvi aktivno vključili v delo takrat ponovno ustanovljene kmečke zadruge v Naklem. Čebelarsko dejavnost kot vejo kmetstavi. Zelo uspešno je nekaj let deloval čebelarski krožek na osnovni šoli v Naklem, ki ga je vzorno vodil Matevž Štefe. S preselitvijo višjih razredov v Duplje in kasneje v Kranj se je morala družina tej dejavnosti odpovedati, čeprav je želja še vedno navzoča,« je orisal začetke

organiziranega čebelarstva predsednik družine *Ivan Košnjek*. Čebelarška družina Naklo je ena izmed osmih družin, ki delujejo v okviru čebelarskega društva Kranj. Petintrideset članov skrbi za 615 čebeljih družin. Lani so pridobili dva nova člana s 101 čebeljo družino. Zavedajo se, kakšnega pomena je zdravje čebel, zato ne zamude nobenega predavanja, tečaja ali posvetovanja, da se seznanijo z vrsto bolezni in s tem, kako jo zatirati. V Medexovi lekarni v Ljubljani so nabavili zdravila, dva člana družine sta se prijavila za tečaj za čebelarske preglednike. Za člane so nabavili sladkor s potrdilom o čebelarski dejavnosti in poskrbeli za nahranitev čebel. »Varoa je zelo resen problem, kateremu ne bomo smeli prizanesti«, so si bili enotni na jubilejni konferenci. Tej problematiki je bilo v razpravi namenjeno več vprašanj, saj je z zajedavcem varoze jacobsoni okužena večina čebeljih družin. Člani so si v nadaljevanju izmenjali izkušnje, obravnavali organizacijska vprašanja družine ter program med letom. Še posebno je bil slavnosten zadnji del, ko so podelili odlikovanji 3. stopnje Antona Janše — Ladu Ločniškarju in Alojzu Luskovcu. Posebno priznanje pa sta prejela ustanovna člana družine Jože Balanč iz Besnice in Anton Lukanc iz Kranja, ki so ju razglasili za častna člana čebelarske družine Naklo.

LETNA KONFERENCA KRANJSKIH ČEBELARJEV

DRAGO PAPLER

Kranj — Čebelarsko društvo Kranj združuje devet čebelarskih družin z 246 člani in 4355 čebeljimi družinami. V preteklem letu so usta-

novili novo čebelarsko družino v Goričah, ki deluje na območju Gorič, Golnika in Trstenika. Društvo se je v letu dni okrepilo z devetimi novimi

Čebelarji
kranjskega
društva
so marljivi
(Foto: D. Papler)

člani. Na letni konferenci so bili zadovoljni z lanskoletnim pridelkom, ki je bil nadvse obilen, kljub temu, da v kranjski občini niso najboljše možnosti za pašo čebel. Skrb kranjskih čebelarjev je varoza, ki povzroča v panjih veliko škode, razširjena pa je po vsej Sloveniji. Okužbe so na Gorenjskem odkrili v večini med »prevozniki«, sodobna bolezen čebeljih družin pa se zanesljivo širi. Ocenjujejo, da se je naselila varoza v sedemdesetih od sto panjev, zato je glavna letošnja naloga čebelarjev občine Kranj borba proti njej. Organizirali bodo tečaje za čebelarje, kjer se bodo seznanili in usposobili za pravočasno ukrepanje, usposobili pa bodo tudi »čebelarske preglednike«, ki bodo pregledovali panje. Skrb vsakega čebelarja pa bo, da bo vsak dan skrbno opazoval čebelje družine in tako pripomogel k čim boljšemu

zdravju družin. Ugotovili so, da je bila oskrba z zdravili in kemičnimi pripravki nezadostna in neurejena; obravnavali so problematiko pridobivanja soglasij za postavitev čebelnjakov in težave z bencinskimi boni za »prevoznike«, saj uredba ni predvidela goriva zanje. ZČDS je sicer republiškem komiteju za kmetijstvo predlagala, da bi gorivo razdeljevali glede na oddaljenost čebelnjakov od bivališča in število gospodarskih panjev, vendar do zdaj še ni odgovora. Tudi v občinskih programih kmetijstva bi moralo čebelarstvo dobiti trdno mesto in večjo podporo. Na letni konferenci čebelarskega društva Kranj je njegov predsednik Tone Lukanc podelil trem dolgoletnim čebelarjem odlikovanje 2. stopnje Antona Janše: Petru Novaku iz Smlednika, Blažu Zupancu iz Besnice in Francu Bezgovšku iz Preddvora.

OBVESTILO

Prosimo vse predavatelje čebelarstva v Sloveniji in tiste, ki bi želeli predavati članom čebelarskih društev, da nam sporočijo svoje ime in točen naslov ter teme, ki jih predavajo. Seznam predavateljev bomo objavili v eni od naslednjih števil, da bi tako pomagali čebelarskim društvom pri izbiri predavateljev.

ZČDS — Komisija za izobraževanje

V SPOMIN KONRADU SEIFERTU

Dne 26. decembra 1982 je umrl na svojem domu v Zgornji Šiški delavni čebelar in društveni delavec Konrad Seifert. Številni znanci in prijatelji, ki so ga 30. decembra spremljali na zadnji poti, so pričali, kako znan in priljubljen je bil pokojni. Tudi ljubljanski čebelarji so ga spremili v večjem številu s praporom. Ob grobu se je poslovil od njega nekdanji dolgoletni predsednik Zveze čebelarških društev Slovenije Valentin Benedičič. Zahvalil se mu je za njegovo požrtvovalno delo zlasti, ko je kot sodelavec izvršnega odbora opravljal številne naloge, ki so mu jih naložili posebno ob mednarodnih spominskih proslavah ob 200-letnici smrti Antona Janše, Zveza čebelarških društev Slovenije mu je na občnem zboru aprila 1974 podelila najvišje odlikovanje red A. Janše I. stopnje.

Naj na kratko prehodim njegovo čebelarstvo. Rodil se je 1. 1905 v Novem mestu. Leta 1913 se je s starši preselil v Ljubljano. Kot dijak gimnazije na Poljanah se je s sošolci udeleževal protinemških demonstracij med prvo svetovno vojno. Življenje ga je vodilo v slikarstvo. Njegov poklic je bil cerkveni slikar. Vsega je pošlikal 56 cerkva po Sloveniji in na Hrvaškem.

Čebelnjak si je postavil v Bašlju pod Storžičem in v kratkem je imel v njem do 40 panjev samih žnidaršičev. Da bi laže opazoval življenje in delo čebel, si je napravil poseben opazovalni pa-

njiček z enim satnikom, ki ga je na obeh straneh pokrivala šipa, da je skoznjo lahko vsak čas opazoval delo in življenje čebel. Tako je opazil nekega dne, kako je čebela odložila majhno kapljico na zgornjo letvico satnika.

Odmaknil je šipo in postrgal ostanek snovi, ki jo je prinesla čebela. Snov je lepo dišala in je imela nekoliko grenak okus. Kaj naj bi to bilo? Ko je jeseni čistil satnike in mrežnice od smole, je ta enako dišala in je bila v ustih nekoliko grenka. Torej je bila ta snov zadelavina ali propolis, o čemer je že nekje bral v čebelarški literaturi. Kaj takega je mogel videti le zelo dober opazovalec. Mitja Vošnjak, pisec knjižice Propolis, zdravilo jutrišnjega dne večkrat navaja v njej Seiferta, njegove izkušnje in uspehe pri uporabi propolisa in drugih čebeljih pridelkov v kombinaciji s propolisom. Glede na mnogostransko uspešno uporabo propolisa ga lahko kot čebelarja-praktika upravičeno štejemo k pionirjem uporabe tega čudovitega čebeljega zdravila.

V slikarskem poklicu je bil pokojni Seifert zelo domiseln in iznajdljiv. Kot sodelavec izvršnega odbora Zveze čebelarjev Slovenije je imel priložnost, da je to lastnost večkrat tudi v praksi prikazal. Tovrstne naloge, ki mu jih je nalagal izvršni odbor, je rad sprejemal in opravljal. Tako je izdelal zasnove za čebelarški znak Zveze čebelarških društev Slovenije, za tabor slovenskih čebelarjev na Breznici 1. 1968 in za Peter Pavel Glavarjev tabor 1. 1972 v Komendi. Več dela je imel z zasnovo novega odlikovanja z redom A. Janša I., II. in III. stopnje v zlati, srebrni in bronasti izvedbi. Z njim smo odlikovali na veliki mednarodni spominski proslavi ob 200-letnici smrti A. Janša tudi nekaj vidnih zunanjih čebelarških predstavnikov, zaslužnih za naše čebelarstvo. Največ preglastic pa je imel z izdelavo doprsne bronaste plakete A. Janše in napisne table.

Pokojni je rad sprejemal in opravljal naloge, v katerih je bil nekako doma. Dobro se spominjam, da je prišel zlasti pri izpopolnjevanju zadnje naloge v hudo časovno stisko zaradi datuma odkritja spomenika, ki so ga odločili za 26. 8. 1973. Težko situacijo pa je s svojo zagnanostjo pravočasno rešil. V. B.

ALOJZIJ SKRBINŠEK

Alojzij Skrbinšek se je rodil 3. 5. 1923 v Konjiški vasi. Po osvoboditvi se je zaposlil v tovarni usnja KONUS in si je s pridnim delom ustvaril dom in družino. Čebelariti je pričel leta 1950 in se takoj vključil v družino Slov. Konjice, kjer je bil tudi aktiven, saj je bil 8 let v izvršnem odboru in več let delegat družine na medobčinski zvezi v Celju.

Aktivno je deloval v ČD in čebelaril 27 let, nakar mu je huda in dolgotrajna bolezen preprečila delo v službi in tudi pri čebelah. Počasi so njegove življenjske moči opešale. Za svoje delo je prejel odlikovanje Antona Janše III. stopnje.

Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD Slov. Konjice

ALOJZ SOKLIČ

Dne 7. 7. 1982 je umrl član naše čebelarke družine tov. Alojz Soklič, po domače Kovaveč iz Savice pri Bohinjski Bistrici.

Pokojni se je rodil 23. 7. 1918 kot sin majhnega kmeta. Ob začetku zadnje svetovne vojne se je takoj vključil v narodnosvobodilno gibanje in leta 1943 odšel v partizane kot borec Prešernove brigade.

Zbolel je na pljučih. Kasneje so mu morali tudi amputirati najprej eno, nato pa še drugo nogo, tako da se je lahko gibal samo na invalidskem vozičku. Toda kljub tej tegobi je ostal svežega duha in je ob nesebični pomoči svoje žene še vedno aktivno sodeloval pri odpravljanju težav na vasi, kjer je živel.

Kupil je tudi nekaj panjev čebel in se vključil v čebelarstvo družino v Bohinjski Bistrici. V zadnjih letih njegovega življenja mu je opravljanje in opazovanje čebel olajšalo marsikatero težko uro.

Naj mu bo lahka domača zemlja, za katero je v svojem življenju toliko žrtvoval.

Čebelarstva družina
Bohinjska Bistrica

KRISTIJAN ODERLAP

Rodil se je 26. 4. 1924 v Jazbinah pod Uršjo gorjo v številni družini. Otroštvo in mladost je preživel v zelo hudih razmerah ob trdem delu in pomanjkanju. Komaj je odrasel, se je vključil 1. 6. 1943 v NOV, kjer se je bojeval za svobodo po vsej naši zemlji in nazadnje tudi aktivno služil v mornarici. Že v otroštvu je začel čebelariti in je s krajšimi prekinitvami čebelaril ves čas. Bil je tudi zelo delaven v naši čebelarški organizaciji in je opravljal razne naloge ter bil tudi predsednik. Pridobil je več mladih čebelarjev in jih učil. Za svojo aktivnost in prizadevanje je prejel visoko vojaško priznanje in državna priznanja, od čebelarjev pa red Antona Janše II. stopnje.

Zgodila se je nesreča in za vedno smo izgubili prijatelja in čebelarja.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Zerjav

RIHARD LOKAR

Po dolgi in mučni bolezni nas je 20. 8. 1982 za vedno zapustil naš dolgoletni član Rihard Lokar iz Lokovca pri Ajdovščini. Rodil se je 28. 1. 1908 kot sin kmeta.

Čebelarja in tako je že v svoji rani mladosti vzljubil čebele. Čebelariti je začel s sedemnajstimi leti, po očetovi smrti.

Leta 1943 so ga nasilno mobilizirali v delavski bataljon. Odpeljali so ga na Sardinijo, kasneje na Korziko, nato pa še v Francijo, kjer se je pridružil slovenskim četam na tujem ozemlju.

Po osvoboditvi se je vrnil v svoj domači kraj in se že leta 1947 vključil v čebelarstvo društvo, kateremu je bil zvest član vse do svoje prerane smrti.

Dragi Rihard! Zapustil si svoje najdražje in nas čebelarje. Tvoji družini izrekamo iskreno sožalje, tebi pa zahvalo za vse, kar si napravil za napredek slovenskega čebelarstva.

Čebelarstvo društvo
Ajdovščina

VENCESLAV VRABEC

Nenadoma in zato (oliko bolj hudo nas je presenetila vest, da si nas zapustil. Bil si vzor čebelarja tako nam starejšim kakor tudi mladi čebelarji generaciji.

Vedno si delal za napredek čebelarstva in noben trud ti ni bil odveč.

Venceslav Vrabec se je rodil 13. 2. 1921 leta v Pliskovici na Krasu. Od leta 1957 je čebelaril s 40 AŽ panji. Bil je skromen čebelar, ki je vedno z vsem srcem delal v organizaciji. Že od vsega začetka, kar je čebelaril, je vedel, da le moderna tehnologija lahko omogoči večjo produktivnost tudi v čebelarstvu. Bil je poln idej o iznajdbah. Svojih dosežkov na tehnološkem področju ni skrival, ampak je z njimi sodeloval na republiških in občinskih razstavah.

Prav zaradi svojih zaslug je prejel tudi odličje AJ II stopnje. Njegovo ime bo vgravirano kot trajen spomin v srebrnem lipovem listu na drogu našega prapora, ki nas bo spominjalo na našega plemenitega tovariša. Na zadnjo pot smo ga spremili v Solkanu 2. decembra 1982. Za vse, kar si storil, ti izrekamo goriški čebelarji globoko hvaležnost.

ČD Nova Gorica

JANEZ ZUPAN

2. 8. 1982 je umrl čebelar Janez Zupan, eden najstarejših članov naše čebelarke družine. Rodil se je 6. 6. 1900 in je delal kot progovni delavec pri železnici, kjer je tudi dočkal upokojitve.

Čebelariti je začel skupaj s svojim pokojnim bratom že v zgodnji mladosti. Že s šestnajstimi leti je kupil prvi kranjič in kasneje, ko so začeli uvajati AŽ panje, tudi takoj začel čebelariti z njimi. Dolgo vrsto let je vzgajal kranjske matice, ki jih je prodajal skupaj z roji znanemu čebelarju Janu Srgarju; ta jih je pošiljal po vsem svetu. Svoje obilne izkušnje je posredoval zlasti mlajšim čebelarjem, dolgo vrsto let pa je sodeloval tudi v upravnem odboru družine. Za svoje delo in zasluge je bil zato tudi odlikovan z redom Antona Janše III. stopnje.

Čebelarica družina
Bohinjska Bistrica

ALEKSANDER JEKUŠ

Dne 6. oktobra 1982 je neizprosna smrt mnogo prezgodaj iztrgala iz naših vrst požrtvovalnega čebelarja Aleksandra Jekuša.

Pokojni se je rodil 3. 10. 1934 v kmečki družini v Boštanj. Zelo mlad je vzljudil čebele in začel čebelariti. Nikoli ni čebelaril z velikim številom panjev, toda s tistimi, ki jih je imel, je čebelaril vzorno. Vse do upokojitve je služboval na železnici kot sprevodnik. Njegovo plemenito srce je prerano utihnilo. Umrl je po daljši hudi bolezni v bolnici v Brežicah.

Kljub tesnobi, ki nas obdaja, pa nas tolaži to, da nam je poleg zglednih potomcev zapustil tudi naslednike v čebelarstvu. Tako bosta za čebele naprej skrbela njegova žena in zet. Njegov dom pa bo še naprej krasil čebelnjak s čebelami. Njegovi družini izrekamo iskreno sožalje.

Za čebelarico družino Sevnica

RAJKO ZUPANC

Rajko Zupanc se je rodil 8. 8. 1918 v Kranju. V Ljubljani je študiral pravno fakulteto. Kot zaveden Slovenec je med minulo vojno sodeloval v NOB. Po vojni je služboval na tožilstvu v Ljubljani in Kranju. Celih petindvajset let je bil predsednik sodišča v Sevnici; tu si je ustvaril dom in družino. Čeprav je bil velik ljubitelj narave in čebel, se mu je želja po svojih čebelah uresničila šele po upokojitvi. Ni postal velik čebelar po številu panjev, pač pa po srcu in vnemu. Čebelaril je z IO LR panji, ki jih je tudi sam izdelal. Bil je vesten čebelar, sledil je napredku čebelarke tehnologije in je tudi sam vedno snoval, kako bi čebelaril bolje, predvsem pa napredneje. Svoje ideje in odkritja pa je posredoval tudi drugim čebelarjem z zavestjo, da bo s tem pomagal pri napredku in razvoju čebelarstva.

Tovariša Zupanca ni več med nami, umrl je 22. 10. 1982. Vsi, ki smo ga poznali in delali z njim, ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Za čebelarico družino Sevnica
Viktor Kladnik

MATEVŽ JEZERNIK

Matevž Jezernik se je rodil 9. septembra 1910 leta v Javorju. Osnovno šolo je obiskoval v Crni na Koroškem. Že pri štirinajstih letih je moral prijeti za trdo delo v rudniku. Sprva je delal kot rudar, kasneje kot visokokvalificiran strojnik v podzemeljski elektrarni.

Prosti čas, ki ga je bilo v letih službovanja bolj malo, je preživel pri svojih čebelah. Čebele so mu pomenile sonce in življenje, ko se je vrašal iz hladnih temačnih jam in jaskov.

Prevzel in opravljal je tudi odgovorne funkcije v našem društvu. Bil je predsednik, gospodar in več mandatnih dober član upravnega odbora ter eden od ustanoviteljev naše čebelarke družine.

Za svojo prizadevnost v čebelarski organizaciji je prejel tudi odlikovanje Antona Janše III. stopnje.

Na vigred 1981 se je na hitro poslovil od nas, še poln volje do dela in novih načrtov. Z Matevžem ne bomo več delili prijetnih čebelarskih uric.

Žerjavski čebelarji ga bomo ohranili v najlepšem spominu.

Čebelarsko društvo Žerjav

KARL POLEGEK

Dne 10. 9. 1982 smo se z žalostjo v srcu poslovili od najstarejšega čebelarja ČD Slov. Konjice. Karl Polegek se je rodil 6. 7. 1902 na Dunaju, kamor so se starši preselili, ko so romali s trebuhom za kruhom, vendar so se kmalu vrnili in se za stalno naselili v Vešeniku 16 pri Slov. Konjicah. Karl je pričel čebelariti že leta 1917, organizirano pa od leta 1926 dalje. Bil je tudi 6 let predsednik društva, 16 let pa v njegovem odboru. Ob svojem dolgoletnem čebelarjenju nam je bil ves čas dober učitelj in svetovalec v kraju.

Kot dolgoletnega aktivnega člana in predsednika družine smo ga izvolili za častnega člana naše družine. Za svoje delo je prejel odlikovanje Antona Janše II. in III. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD Slov. Konjice

RADO KRAMBERGER

Pretrsla nas je vest, da je 17. septembra 1982 nenadoma umrl naš dolgoletni bivši predsednik ČD Pernica. Rodil se je 20. 1. 1908 v Jakobskem dolu.

Pretrsla nas je vest, da je 17. septembra 1982 nenadoma umrl naš dolgoletni bivši predsednik ČD Pernica. Rodil se je 20. 1. 1908 v Jakobskem dolu. V mladih letih je obiskoval kmetijsko šolo v Mariboru, izučil pa se je tudi za mesarja. Kmetoval je v Pernici, kjer je imel kmetijo, poleg tega pa tudi gostilno. Dolga leta je vodil tudi mesarijo in gostilno v Pernici. Ker je bil absolvent kmetijske šole in ljubitelj narave, je vzljudil tudi čebele in vneto čebelaril s 25 AZ panji. Mnogo truda je vložil v vzgojo mladih čebelarjev. Bil je mentor čebelarskega krožka in krožkarje je učil čebelarjenja ob svojem čebelnjaku, ki ga je imel na vrtu in je bil vzorno urejen. Njegove čebelice bo zdaj oskrboval njegov zet.

Za njegovo požrtvovalno delo se mu lepo zahvalujemo in ga bomo ohranili v častnem spominu. K zadnjemu počitku smo ga spemili na perniško pokopališče s spremstvom sorodnikov, čebelarjev in znancev. Iskreno sožalje vsem njegovim.

Čebelarska družina Pernica

LUDVIK KMETIČ

V vrste ruških čebelarjev je spet posegla smrt, ki je dne 7. 8. 1982 vzela dobrega, zelo razgledanega čebelarja Ludvika Kmetiča.

Rodil se je leta 1904 v Slovenskih goricah. Po končani osnovni šoli se je izučil za mizarja. Zaposlil se je v tovarni dušika Ruše ter tam tudi dočkal zaslužen pokoj. V osnovni šoli Ruše je bil honorarno zaposlen celih 15 let; tam je opravljal razna mizarška dela.

Član čebelarske družine Ruše je bil vse od njene ustanovitve. Čebelaril je v AZ panjih, ki si jih je sam naredil. Izdeloval je tudi satnice. Čebelnjak je imel na šolskem dvorišču, kjer je šolarjem z veseljem razkazoval čebelarske spretnosti. Ko smo postavljali paviljon in društveni čebelnjak, nam je pomagal s fizičnim delom kot tudi z nasveti.

Ludvik, izrekamo ti zahvalo za vse, kar si storil za nas čebelarje. Ohranili te bomo v lepem spominu.

Čebelarska družina Ruše

DOMINIK FLUHER

Težko je s besedami izraziti žalost in bolečino, ki smo jo občutili čebelarji ČD Jurovski dol v občini Lenart, ko smo se dne 2. 1. 1983 za vedno poslovili

od dobrega in zvestega čebelarja ing. Dinka Fluherja.

Ker je bil naš dragi Dinko žrtev prometne nesreče dne 30. 12. 1982 v Peklu pri Mariboru, nas je vest o koncu njegovega mladega življenja hudo pretresla.

Dinko se je rodil 12. marca 1958. leta v Zg. Partinji 59, kjer je imel tudi stalno bivališče.

Osnovno šolo je obiskoval v Jurovskem dolu. Vpisal se je na tehnično kmetijsko šolo. Nadaljeval je na agronomski šoli v Mariboru in jo končal kot ing. agronomije.

Dragega in nenadomestljivega Dinka bomo vsi čebelarji ohranili v trajnem spominu takšnega, kot smo ga poznali: zelo mladega, zelo prizadevnega in zelo priljubljenega.

Frane Lešnik

TOMAŽ LUKMAN

Dne 5. 8. 1982 nas je za vedno zapustil Tomaž Lukman, tajnik čebelarstva Središča ob Dravi. Pokojni se je rodil pred 78 leti v Loperšicah. Izučil se je zidarske obrti. Opravljal je

razne funkcije v upravnem odboru društva, od leta 1968, ko se je upokojil, pa je bil njegov tajnik vse do svoje smrti.

je razne funkcije v upravnem odboru društva, od leta 1968, ko se je upokojil, pa je bil njegov tajnik vse do svoje smrti.

Za njegovo nesebično delo v čebelarstvu je prejel odlikovanje II stopnje Antona Janše. V letu 1981 pa je Zveza čebelarstva Slovenije dodelila odlikovanje I. stopnje Antona Janše. Na zadnjo pot smo ga spremili na pokopališče v Središču v spremstvu številnih domačinov. Ob odprtem grobu se je zastopnik čebelarstva Središča poslovil od njega, izrekel mu zahvalo za ves trud, ki ga je vložil pri razvoju in napredku čebelarstva z željo, da bi mirno počival v domači zemlji.

ČD Središče ob Dravi
D. K.

OGLASI

KUPIM zdrave čebelje družine v LR ali AŽ panjih, nenaseljene LR panje, kontejner ali kamion za prevoz čebel in čebelarstvo orodje in stroje. Marko Primar, Novo Polje XII/5, 61260 Ljubljana Polje.

KUPIM 15 do 20 rojev ali kranjičev s čebelami. Ponudbe pošljite na naslov Šuštran Mladen, R. Boškoviča 25, 58000 Split.

KUPIM rabljeno čebelarstvo tehniko. Emil Povše, Cesta 20/8b, Ljubljana Polje.

PRODAM knjigo Sodobno čebelarstvo I in II del. Karel Martelanc, Gradnikova 3, Kanal.

PRODAM okoli 50 naseljenih AŽ panjev desetsatarjev ali samo čebele na satju. Panji so stari dve leti. Prodajam tudi nekaj novih panjev devetsatarjev. Franc Dobnikar, Medno 50, 61210 Ljubljana Sentvid ali na tel. (061) 611 311.

PRODAM sadike rudbekije. Prednaročilo pošljite do 15. 4. 1983. V mesecu oktobru bom naročene sadike poslal po pošti s povzetjem. Cena ene sadike je 30.—din, najmanjša količina, ki jo pošljem je 10 sadik. Rudbekija je trajnica in cvete od avgusta do pozne jeseni ter daje obilo peloda, ki pospeši jesenski razvoj družin. Anton Mihalič, Oktobrske revolucije 12, 69000 Murska Sobota.

OGLASI

Prodaj nekaj čebeljih družin na satju, na devetih satih. Čebele so zdrave Peter Zupan, Zalog 57, 64207 Cerklje na Gorenjskem.

Prodaj pettonski kamion »ORSETTO« dizel, en kontejner za 42 AŽ panjev, dva kontejnerja vsak za 28 AŽ panjev, 35 naseljenih AŽ panjev in dva naseljena panja tipa »Belčić« ter raznovrstno čebelarsko orodje. Če do 27. aprila ne bom prodala vseh naštetih predmetov, bo tega dne ponovna razprodaja na istem naslovu Pod vinogradi števil. 23, Nova Gorica. Marija Vrabec, Nova Gorica, Pod vinograd 23.

Prodaj 500 lipovih satnikov za LR panje, normalnih in polovičnih. Sprejem tudi še nekaj naročil za izdelavo visoke večnamenske podnice. Rudi Anžel, Griže 44, 63302 Griže; dopoldne po telefonu 063-21630/09.

Kupim dvajset novih AŽ panjev na 10 ali 11 satov z osmukalci ali brez njih in naseljenih z zdravimi družinami. Franc Škraban, Dokležovje 80, 69231 Beltinci.

Prodaj dvoosno prikolico za osebni avto preurejeno za prevoz 39 AŽ panjev, 10 dobro ohranjenih AŽ panjev, novo točilo za med na 4 sate. Cena zelo ugodna. Franc Gobec, Ponova vas 50, 61290 GROSUPLJE.

V najem vzamem več čebeljih družin s panji. V primeru dogovora kasneje čebelje družine tudi odkupim. Jože Mlakar Regentova 4, Maribor (tel. 062-32134).

Prodaj stiskalnico za izdelavo satnic — bakreno, malo rabljeno (nemško). **Kupim** pa kamion TAM 4500 ali 5000 predelan v prevoznik čebelnjak in 60 naseljenih AŽ panjev. Ponudbe za oba oglasa pošljite na ZČDS, Cankarjeva 3, Ljubljana.

Prodaj kompletno čebelarstvo z vsem potrebnim orodjem in inventarjem, z lesenim čebelnjakom, 30 AŽ panjev 9 satarjev, 12 AŽ panjev polovičarjev (7 satarjev). 28 panjev je naseljenih.

Čebelarstvo je v okolici Brežic na neokuženem območju. Milan Tominc, Ljubljana, Verovškova 39.

VABILO

ZČDO Žalec vabi vse čebelarje, da se udeležijo predavanja o čebelarjenju v nakladnem panju z uporabo 2/3 naklade in visoke večnamenske podnice. Predavanje bo v nedeljo 13. marca 1983 ob 8.30 uri v prostorih Hmeljarskega doma v Žalcu (ob progji).

ZČDO Žalec
za Rudi Anžel

List izhaja vsakega 1. v mesecu

Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3/II. Telefon: 210 992. Izdajatelj: svet: Andrej Petelin, predsednik; člani: inž. Alojz Podjavoršek, Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, Lojze Kastelic, Boris Slavec, Fani Osojnik, dr. Jože Korošec.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, Lojze Kastelic, Martin Mencej, Franc Javornik, Franček Sivc, Boris Slavec.

Odgovorni urednik: inž. Jože Babnik.

Glavni urednik: Janez Mihelič prof.

Lektor: Danica Bizjak prof.

Glavni in odgovorni urednik Biltena — Hp Medex — Boris Slavec.

Letna naročnina za nečlane 500.—, za tujino 600.—, za člane čebelarskih organizacij drugih republik 500.— dinarjev. Cena za posamezno številko je 40.— dinarjev, za tujino 50.— dinarjev. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Reklamni oglasi: cela stran — 6000 din, pol strani — 3500 din, četrt strani — 2000 din. Trikratna zaporedna objava 20 % popusta. Splošni oglasi: beseda 10 dinarjev. Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa v tekočem letu, do 20 besed. Za vsako naslednjo besedo doplačajo po veljavni tarifi 10 dinarjev. Članarina znaša 350.— din in 2 din od panja, s članarino je plačan tudi Slovenski čebelar.

St. žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-48636.

Devizni račun št. 50100-620-107-010-30960-943.

Revijo sofinancira RSS.

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-1/74 je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Tiskalna tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana v 8.500 izvodih.

Rokopisov ne vračamo.